

Extreme cruelty. Zvláštní krutost. Jako právní důvod rozvodu zvláštní krutost může spočívat v ublížení na zdraví nebo fyzickém násilí nebo v takovém jednání nebo nedbalosti, jimiž lze narušit duševní rovnováhu nebo zhoršit duševní nebo tělesné zdraví osoby, vůči niž jednání směřuje nebo v takovém jednání, jimž je mařen smysl manželství. Schlueter v. Schlueter, 158 Neb. 233, 62 N.W.2d 871, 876.

Extreme low tide. Zvlášť nízký odliv. Odlivy, které jsou nižší než nejnížší odliv. State v. Edwards, 188 Wash. 467, 62 P.2d 1094, 1095.

Extremis. Krátce před smrtí. Trpí-li osoba nevyléčitelnou nemocí, říká se, že je „in extremis“.

Extremis probatis, praesumuntur media. Když se prokáže krajnosti, lze to, co je mezi nimi, předpokládat.

Extremity. Krajnost. Nejjazší bod, oddíl nebo část. Končetiny nebo údy lidského těla (ruce nebo nohy). Krajní nouze nebo značné nebezpečí. Zoufalé jednání nebo krajní opatření.

Extrinsic. Vnější. Cizí, z cizích zdrojů. K *Extrinsic fraud*, viz Fraud.

Extrinsic ambiguity. Nejasnost způsobená vnějšími okolnostmi. V písemné smlouvě taková nejasnost, která nevzniká z rozporu právní listiny, ale působením nějakých vedlejších okolností, které nejsou smlouvou upraveny. Pacific Indemnity Co. v. California Electric Works, 29 Cal. App.2d 260, 84 P.2d 313, 320.

Extrinsic evidence. Vedlejší důkaz. Důkaz, který nevyplývá z dohody nebo smlouvy. Důkaz, který nevyplývá přímo z nějakého dokladu, ale který vyplývá z prohlášení stran sporu nebo jiných okolností, za nichž byla smlouva uzavřena. Vedlejším důkazem je také důkaz, který nebyl předložen řádné soudu, jenž důkazní řízení provádí. Viz Parol evidence rule.

Extrinsic fraud. Viz Fraud.

Ex turpi causa non oritur actio. Z nečestného důvodu nevzniká žaloba.

Ex turpi contractu actio non oritur. Z nepočitné (nespravedlivé) smlouvy nevzniká žaloba. Smlouva uzavřená na nezákonného nebo nemorálního základě nemůže být vynutitelná v soudním řízení.

Exuere patriam. Zříci se vlasti nebo vlastní státní příslušnosti.

Exulare. Vypovědět. Podle starého anglického práva poslat do vyhnanství. *Nullus liber homo, exuletur, nisi, etc.* — Žádný svobodný člověk nesmí být vypovězen, dokud, atd.

Ex una parte. Z jedné strany; na jedné straně.

Ex uno disces omnes. Z jednoho poznáš všechno.

Exuperare. Překonat, přemoci; zadržet nebo zatknot.

Ex utraque parte. Na obou stranách, z obou stran.

Ex utriusque parentibus conjuncti. Přibuzní z matčiny i otcovy strany; celý rod.

Ex visceribus. Z nitra. Ze srdce, z podstaty věci. *Ex visceribus verborum* — z pouhých slov a ničeho jiného.

Ex visitatione Dei. Z navštívení Božího; z vůle Boží; z řízení nadpřirozené vůle. Ve středověku, jestliže byl vězeň pohnán k soudu a místo aby se obhajoval, mlčel, byla ustavena porota, která měla vyšetřit, zda mlčel pro svou zatvrzelost nebo zda byl němý z vůle Boží.

Také z přirozené přičiny, na rozdíl od násilných. Jestliže výsledkem ohledání mrtvoly je, že smrt byla způsobena nemocí nebo jinou přirozenou přičinou, stojí v něm, že smrt nastala „ex visitatione Dei“.

Ex visu scriptoris. Z vidění psaného; z toho, že viděl osobu psát. Výraz používaný pro popis jednoho ze způsobů dokazování o písemné listině.

Ex vi termini. Ze síly pojmu. Ze skutečného významu použitého výrazu. 2 Bl. Comm. 109, 115.

Ex voluntate. Dobrovolně; ze svobodné vůle nebo výběru.

Ex warrants. Bez poukázek na výplatu dividend. Cenný papír je prodán „ex warrants“, jestliže poukázky na výplatu dividend byly zadřeny prodávající stranou.

Eyde. Pomoc; podpora; přispění. Subvence.

Eyewitness. Očitý svědek. Osoba, která může podat svědectví o tom, co sama viděla. Wigginton v. Order of United Commercial Travelers of America, C.C.A. Ind., 126 F.2d 659, 662, 665, 666, 667. Ten, kdo viděl jednání, událost nebo obchod, o nichž podává svědectví. Liší se od svědka, který slyšel (*auritus — ear-witness*). Pannell v. Soverein Camp, W. O. W., 171 Tenn. 245, 102 S.W.2d 50, 52.

Eyewitness identification. Identifikace očitým svědkem. Druh důkazního prostředku osobou, která viděla událost a svědčí o osobě nebo osobách, které si pamatuje jako osoby z viděné události. Viz také Lineup.

Eygne. Synonymum pro „eigne“ (viz heslo).

Eyre. Cesta; soudcovská okružní cesta.

Soudci na okružní cestě byli soudci, kteří v období vlády anglonormanských králů podnikali jednou za sedm let okružní cestu po království a konali na stanovených místech soudní řízení o stanovených kauzách.

Eyrer. Fr. pr. Cestovat; podnikat okružní cestu.

F. Ve starém anglickém trestním právu byli tímto písmenem označováni zločinci po svém doznání knězi a ti, kteří byli usvědčeni ze rvaček, výtržností nebo lži.

Federal Reporter, First Series. Viz Federal Reporter.

F.2d. Federal Reporter, Second Series. Viz Federal Reporter.

F.A.A. Viz Federal Aviation Administration (Federální letecká správa). V námořním pojištění znamená: „Bez všech havárií“, tj. označení, že pojištění je pouze proti úplné ztrátě.

Fabrica. Ražba. Ve starém anglickém právu zhotovování nebo ražení peněz.

Fabricare. Lat. Zhotovovat. Ve starém anglickém právu označení pro zákonnou ražbu mincí a rovněž pro nezákoně zhotovování, resp. padělání mincí. Užíváno v obžalobě z padělání konosamentu.

Fabricate. Vynalézat, vymýšlet klamně. Viz také Counterfeit; Forgery.

Fabricated evidence. Vykonstruovaný důkaz. Důkaz vyroběný, zaranžovaný po činu, buďto zcela falešný nebo jinak křivý, přebarvený Istí a zámerně s podvodným úmyslem. Vyrobít důkaz znamená zaranžovat nebo zařídit okolnosti nebo indicie po spáchání činu za účelem jejich použití jako důkazu tak, aby se jevily jako náhodné nebo nezmanipulované. Falešně dokazovat nebo osnovat úskok s úmyslem podvádět. Takový důkaz může být zcela padělaný a umělý nebo může sestávat z pokřivení a překroucení skutečných faktů, aby se vytvořil mylný dojem v myslích těch, kdož je posuzují, a z předkládání takového dojmu za pravdivý a nefalšovaný. Viz také Fabricated fact, Perjury.

Fabricated fact. Vykonstruovaná skutečnost. Podle pravidel dokazování skutečnost, opřená jen o tvrzení, bez jakékoli opory v pravdě. Reálný nebo nefalšovaný fakt, kteremu byla zámerně dána chybána podoba; fyzický předmět, umístěný v chybém spojení s jiným nebo s osobou, na kterou se zamýšlil uvrhnout podezření. Viz také Deceit; False fact; Fraud; Perjury.

Fabric lands. Stavební pozemky. Ve starém anglickém právu pozemky dané k udržování, přestavbě a opravě katedrály a jiných kostelů.

Fabula. Ve starém evropském právu smlouva nebo formální dohoda. Zvláště používána v lombardských a vizigótských zákonech k označení svatební smlouvy nebo dohody.

Face. Líc. Povrch něčeho, zvláště vzevření, horní a vnější část povrchu. To, co se zvláště nabízí zraku diváka. Slova psaných listin v jejich zjevných nebo zřejmých významech, jako nominální hodnota bankovky, účtu, dluhopisu, šeku, směnky (traty), rozsudku nebo smlouvy. Ta strana rozsudku, pro niž výlučně byl pokládán za

významný. Cunningham v. Great Southern Life Ins. Co., Tex. Civ. App., 66 S.W. 2d, 765, 773.

Face amount. Nominální částka. Nominální částka úřední listiny je pouze ta, která je skutečně uvedená, bez přirostlých úroků. Viz Face of instrument; Face value.

Face amount insured by the policy. Částka pojištěná pojistkou. Podle zákona o rozšířeném životním pojištění znamená částku, která je ve všech případech splatná v rámci pojistky jako přímé životní pojištění, bez ohledu na dodatečné znaky, jako jsou pojištění nehod nebo nemohoucnosti. Wilkins v. Metropolitan Life Ins. Co., 350 Mo.185, 165 S.W. 2d 858, 861, 862. Viz také Face of policy; Face value.

Face of instrument. Líc listiny. Jen to, co je výslovně uvedeno, bez jakéhokoli výkladu, změny nebo dodatku vnějších skutečností nebo důkazů. Investor's Syndicate v. Willcuts, D. C. Minn., 45 F.2d 900, 902. Tedy, pokud pojmy, uvedené v listině, vykazují podstatné právní vady, je označena za „void on its face“ („zjevně neplatnou“). Jako doklad o existenci dluhu je vyjádřením základní částky, která je dlužná nebo splatná, bez příslušenství, jako jsou úroky, resp. náklady. Viz také Face value.

Face of judgment. Dlužná částka, uvedená ve výroku rozsudku, bez úroku.

Face of policy. Výraz, který — podle zákona, zakazujícího, aby životní pojistky obsahovaly ustanovení o způsobu úhrady splatné částky o nižší hodnotě než je částka, na niž je pojistka vystavena — neznamená pouze první stránku, ale celou pojistnou smlouvu obsaženou v pojistce, včetně přiloženého dodatku, zmíněného na první stránce. Viz také Face value.

Face of record. Líc protokolu. Celý protokol, nikoli pouze to, co opakuje rozsudek. Každá část soudního řízení určená k zaprotokolování, která je vedena soudem za tím účelem. Permian Oil Co. v. Smith, 129 Tex 413, 107 S.W. 2d 564, 566. Líc protokolu zahrnuje v trestní věci obžalobu a výrok rozsudku. Viz také Record.

Facere. Lat. Konat, dělat, činit. Tedy, *facere defaltam*, udělat chybu; *facere duellum*, jít na souboj nebo vést bitvu; *facere finem*, způsobit nebo platit pokutu; *facere legem*, uzákonit; *facere sacramentum*, učinit přísahu.

Face value. Hodnota pojistky, dluhopisu, hypotéky nebo jiného zajištění podle certifikátu nebo listiny, splatné při dospělosti pohledávky. Tato „nominální hodnota“ je rovněž částkou, podle níž jsou vypočítány úroky nebo kupony. Tedy z 10 % obligace s nominální hodnotou 1.000 USD se vyplatí držiteli 100 USD ročně. Nominální hodnota je také často uváděna jako paritní nebo nominální hodnota listiny. Hodnota, která může být zjištěna pouze z textu listiny bez pomoci vnějších faktů nebo důkazů. Investor's Syndicate v. Willcuts, D. C. Minn., 45 F. 2d 900, 902. Viz také Face amount. Srovn. Market value.

Facial disfigurement. Znetvoření lice. To, co zhoršuje nebo poškozuje krásu, souměrnost nebo zjev osoby. To, co ji nějakým způsobem znetvořuje anebo deformuje. Ferguson v. State Highway Department, 197 S.C. 520, 15 S.E. 2d 775, 778.

Facias. To, co působíte.

Vyskytuje se ve větách „scire facias“, na vědomí „fieri facias“, k provedení, atd. Používáno také ve větách *Do ut facias*, dám, abys učinil, *Facio ut facias*, učiním, abys učinil, dva ze čtyř významů uváděny u Blackstona, 2 Comm. 444. Viz *Facio ut des*, *Facio ut facias*.

Facie. Viz *Facies*.

Faciendo. Při konání nebo placení; při nějaké činnosti.

Facies. Lat. Líc nebo vzezření. Vnější výraz nebo vzhled. Podání nebo studie věci z její vnější nebo zjevné strany. Tedy, *prima facie*, znamená na první pohled, při běžné nebo vnější prohlídce. Mluví-li se o „případu prima facie“, má se na mysli takový případ, který na první pohled, při prvním ohledání, bez bližšího vyšetření je zjevně dobrý a udržitelný.

Facilitate. Osvobodit od nesnáze nebo překážky. Pon Wing Quong v. United States, C.C.A. Call., 111 F 2d 751, 756. Podle zákona, zakazujícího používat prostředků mezinárodního obchodu s úmyslem podporovat, ovládat, ulehčovat nebo provádět nezákonou činnost, znamená usnadňovat, resp. činit méně obtížným. U.S. v. Judkins, C. A. Tenn., 428 F.2d 333, 335. Viz také *Facilitation*, *Facilities*.

Facilitation. Napomáhání. V trestním právu činnost, kterou je jinému usnadňováno spáchání trestného činu, např. střídáním aut za účelem uniknutí policistovi, který má podezření, a takto usnadnit tajný převod kontrabandu. U.S. v. (1) Chevrolet Corvette Auto. Seria No. 194371S121113, C. A. Fla., 496, F.2d 210, 212. Viz také *Accomplice*, *Aid and abet*.

Facilities. To, co podporuje průchod nějaké akce, operace, transakce nebo průběh jejího provedení. Pojem běžně označuje neživé prostředky spíše než lidské působení, ač může zahrnovat i živé bytosti, jako osoby nebo skupiny. Cheney v. Tolliver, 234 Ark. 973, 356 S.W. 2d 636, 638.

Jméno určitých bankovek některých bank ve státě Connecticut, které byly splatné dva roky po skončení války 2. r. 1812. Springfield Bank v. Merrick, 14 Mass. 322.

Facility. To, co je vytvořeno nebo instalováno k plnění nějaké zvláštní funkce, ale také to, co usnadňuje nějakou akci nebo její provedení. Raynor v. American Heritage Life Ins. Co., 123 Ga. App. 247, 180 S. E. 2d 248, 250. Viz také *Facilities*.

Facility of payment clause. Doložka o způsobu placení. Ustanovení pojistné smlouvy upravující, jak pojistěnec a beneficiary určí osoby oprávněné k převzetí pojistného plnění. Downey v. Downey, 1 Conn. App. 489, 472 A. 2d, 1296, 1298. Ponechává na vůli pojistitele, komu bude plnit. Metropolitan Life Ins. v. Brown for Use and Benefit of Flaming, 25 Tenn. App. 514, 160 S. 2d 434, 438.

Facinus quos inquinat aequat. Vina neslouží ke cti nikomu.

Facio ut des. Lat. Učiním, abys dal. Druh smlouvy v kontinentálním právu (jedné z nepojmenovaných, innominátních), podle níž se někdo zavazuje něco vykonat za odměnu buď přesně stanovenou nebo určitelnou na základě zákona; např. nechá-li se sluha najmout svým pámem za určitou mzdu nebo sjednanou peněžitou částku. 2 Bl. Comm. 445. Také úhrada či protiplnění (consideration) v tomto druhu smlouvy.

Facio ut facias. Lat. Učiním, abys učinil. Protiplně v těch druzích smluv kontinentálního práva nebo smlouva sama (jedna z nepojmenovaných, innominátních), podle níž se zavazují vůči někomu vykonat pro něj jeho práci, pokud on vykoná pro mne moji práci. Nebo, pokud se dvě osoby dohodnou o vzájemném sňatku či o uskutečnění jiných pozitivních jednání každou z nich, resp. pokud se jedna něčeho zdrží s ohledem na plnění poskytnuté druhou stranou. 2 Bl. Comm. 444.

Facsimile. Přesná kopie zachovávající všechny znaky originálu.

Facsimile signature. Podpis, pořízený a reprodukován určitým mechanickým nebo fotografickým postupem. Mnohé státy přijaly *Uniform Facsimile Signatures of Public Officials Act* (Jednotný zákon o faksimili veřejných činitelů).

Fact. Uskutečněná věc, fakt, provedená akce nebo případ, který vyšel na světlo, událost nebo okolnost, příhoda skutečná v čase či v prostoru nebo událost psychická, resp. fyzická, to, co se stalo. City of South Euclid v. Clapacs, 6 Ohio Misc. 101, 213 N.E. 2d 828, 832. Fakt je bud stavem věci, tj. existence, anebo pohyb, tj. událost. Kvalita jsoucnosti, skutečná existence nebo událost.

Důkazy. Svědectví (důkaz, doličná věc). Okolnost, událost nebo příhoda, jaká skutečně je, nebo, jaká se stala, fyzický předmět nebo to, jak obvykle existuje nebo existoval. Skutečná nebo absolutní realita na rozdíl, od pouhého předpokladu nebo domněnky. Pravda na rozdíl, od fikce nebo omylu. „Fact“ znamená skutečnost události nebo věci, skutečný případ nebo existenci, o kterých má být rozhodnuto důkazem. Peoples v. Peoples, 10 N.C. App. 402, 179 S.E. 2d 138, 141. Podle pravidla civilního řízení soudního 41(b) v procesu bez účasti poroty získání důvodu pro zamítnutí návrhu žalobce na provedení důkazu na tom základě, že žalobce neprokázal (další) nárok na provedení takového důkazu, neboť jím uváděná „fakta“ jsou skutečnosti zjevné z dosavadního dokazování, posuzování z hlediska nejpříznivějšího pro žalobce. Chad v. Twentieth Century—Fox Film Corporation, C.C.A. Pa., 136 F. 2d 991, 993.

Rozdíl mezi skutkovým a právním. Výraz „fact“ je velmi často používán na rozdíl, resp. v protikladu k pojmu „právo“. Tedy, otázky spojené se zjištováním skutečnosti jsou svěřeny porotě, zatímco otázky právní soudci. Např. podvod jako skutečnost spočívá v uskutečnění pojatého záměru podvést, zatímco podvod jako skutkový stav podle zákona vzniká z projeveného chování osoby v rámci vztahu přičin a následků. „Fact“ na rozdíl od „práva“ je to, z čeho právo vychází, to, o čem se tvrdí, že je nebo že není, a to, čehož existenci je třeba předpokládat nebo dokázat pro účely aplikace nebo odmítnutí aplikace právního pravidla. Hinckley v. Town of Barnstable, 311 Mass. 600, 42 N.E.2d 581, 584. Právo je zásada, fakt je událost. Právo je stvořené, fakt je originální. Právo je pravidlo pro povinného, resp. povinovaného, skutečnost je to, co je v souladu nebo v rozporu s tímto pravidlem. Viz např. Fact question.

Viz také *Adjudicative facts*, *Collateral facts*, *Dispositive facts*, *Evidentiary facts*, *Fabricated fact*, *Fact question*, *Finding (Finding of fact)*, *Material fact*, *Principal (Principal fact)*, *Ultimate facts*.

Facta. Ve starém anglickém právu činy. *Facta armorum*, skutky nebo hrdinské činy zbraní, turnaje nebo závody.

Facta sunt potentiora verbis. Činy (nebo skutky) jsou mocnější než slova.

Facta tenent multa quae fieri prohibentur. Činy obsahují mnoho věcí, které je zakázáno dělat.

Fact finder. Osoba nebo osoby ustanovené podnikem, vládou nebo soudem k vyšetření, vyslechnutí svědectví svědků nebo k jinému zjištění a ke sdělení skutečnosti, týkajících se určité události, situace nebo sporu (např. porota, úřední vyšetřovatel). Viz také *Trier of fact*.

Fact finding board. Vyšetřovací komise. Skupina nebo výbor jmenovaný odborovou organizací, vládou nebo podobným orgánem k vyšetření a ke sdělení skutečnosti, týkajících se nějaké události nebo situace.

Factio testamenti. V kontinentálním právu se právo, moc nebo způsobilost učinit závěť, nazývá „*factio activa*“.

Právo nebo způsobilost dědit ze závěti, se nazývá „*factio passiva*“.

Fact material to risk. Viz *Material fact*.

Facto. Skutečně, jednáním, jednáním nebo skutečnosti. *Ipsa facta*, aktem samým, učinky skutečnosti nastávají samy od sebe, bez jakéhokoli dodatku nebo postupu, který by tomu měl dodat účinek.

Facto et animo. Skutečně a vědomě.

Factor. V common law obchodní zástupce, zaměstnaný principálem, aby prodával zboží složené na sklad pro ten účel, s účinky pro a v zastoupení principála, avšak zpravidla svým vlastním jménem, kdy je mu svěřena držba a kontrola nad zbožím a je za to odměňován úplatou, známou jako „*factorage*“. Obchodní zástupce, kterému je svěřen do držby osobní majetek vlastníkem nebo v jeho prospěch za účelem prodeje za úplatu v rámci zástupcova běžného obchodu s nárokem na zbývající zboží; „*factor*“ je pouhý uschovatelem pro potřeby zastoupení. Neild v. District of Columbia, 71 App. D. C. 306, 110 F 2d 126, 129, 131. Viz *Factoring*.

Firma (obvykle finanční společnost), která nakupuje firemní pohledávky s diskontem a odpovídá za vymáhání a inkaso zůstatků těchto částek. Finančník, který věřejně půjčuje peníze za převod splatných pohledávek nebo jiné zajištění. Ve věci Freeman, C.A.N.J., 294 F.2d 126, 129, 131. Viz *Factoring*.

Viz také *Commission merchant*, *Jobber*.

Jakákoli okolnost nebo vliv, který způsobuje výsledek nebo přispívá k němu jako výrobní faktor.

Rozdíl mezi brokerem a faktorem. Faktor se odlišuje od „brokera“ tím, že je mu svěřena držba, správa a kontrola zboží (má zvláštní majetkový vztah k němu), zatímco broker jedná jen jako pouhý zprostředkovatel bez kontroly a držby majetku. Faktor může kupit nebo prodat svým vlastním jménem stejně jako šéf, zatímco broker sám o sobě vlastním jménem kupit nebo prodat nemůže.

Factorage. Mzda, sleva nebo provize placená faktorovi za jeho službu. Obchodní činnost faktora.

Factoring. Prodej pohledávek firmy faktorovi za sníženou cenu. Odkup pohledávek faktorem, který tím přebí-

rá riziko ztráty za smluvenou odměnu. Manhattan Factoring Corp. v. Orsburn, 238 Ark. 947, 385 S.2d 785, 790. Viz *Factor*.

Factorizing process. Postup, kterým movité věci dlužníka jsou dány do rukou třetí osoby. Běžnější nazýváno „trustee process“ (svěřenectví), „garnishment“ (příslušenství) a postup s „foreign attachment“ (s cizí účasti).

Factor's acts. Název pro několik anglických zákonů (6 Geo. IV, c. 94; 5 & 6 Vict., c. 39), kterými bylo faktorovi dovoleno platně dát do záštavy zboží nebo některou jeho část tomu, kdo věřil, že faktor je vlastníkem zboží v dobré věře (*bona fide*). Podobné zákonodárství není ve Spojených státech neobvyklé.

Factor's lien. Faktorovo zadržovací právo. Právo faktora (obvykle upravené zákony) zadržet zboží principála, dokud tento s ním nevyrovnaná účty.

Factory acts. Tovární zákony. Zákony na úpravu pracovní doby, ochrany zdraví při práci a bezpečnosti práce. Viz např. Fair Labor Standards Act, Occupational Safety and Health Act, Wage and hour laws.

Factory prices. Tovární ceny. Ceny, za něž lze koupit zboží přímo z továrny, na rozdíl od cen zboží, koupeného na trhu poté, co přešlo do rukou velkoobchodníků a maloobchodníků.

Fact question. Věcná otázka. Otázky při soudním přeličení nebo výslechu, které se dotýkají skutečnosti nebo události a toho, zda a jak se udály, na rozdíl od právních otázek. Věcné otázky řeší porota, pokud nejdé o řízení před soudcem, zatímco otázky práva řeší soudce. Věcné a skutkové nálezy zpravidla nejsou napadenutelné opravnými prostředky, zatímco právní vývody možnosti odvolání podléhají.

Facts. Viz *Fact*.

Facts incomplete. Neúplná fakta. Doložka vyšetřujícího soudu k seznamu výjimek o tom, že není ověřena správnost sdělení v něm uvedeného, nýbrž pouze, že seznam obsahuje „neúplná fakta“, tj. že je nedokončený, nedokonalý, chybný, nic se jím neověřuje a ani ne předkládá odvolacímu soudu k revizi. Loving v. Kamm, Ohio App., 34 N.E.2d 591.

Facts in issue. Meritum věci. Faktické otázky, které vedou žalobce k podání žaloby a obžalovaného k obhajobě. Podle civilníprocesní praxe federálních soudů a praxe většiny soudů jednotlivých států jsou fakta tvrzená v počáteční fázi obvykle zcela stručná, ponechána doplnění na základě dalších odhalení a zjištování.

Factum. Fakt, událost, čin, skutek, konání. Výpověď o skutečnosti.

Občanské právo. Skutečnost, nějaká skutečnost, věcná fakt, na rozdíl od právní otázky.

Francouzské právo. ZáZNAM, výstižně vyjadřující předmět sporu, nositelé důkazů, o něž strana opírá své nároky a popírá prostředky druhé strany.

Staré anglické právo. ČIN, úkon osoby a čIN. Trestuhodný nebo zločinný úkon, nezákoný akt. Cokoli, co je zjištěno nebo učiněno jistým, úkon převodu, psaná listina pod pečetí, nazývaná rovněž *charta*. 2 Bl. Comm. 295. Fakt, okolnost, zejména důkazní skutečnost. *Factum probandum* skutečnost, kterou je třeba dokázat.

Staré evropské právo. Podíl nebo přidělování půdy, jinak zvaný lán, bovata, atd.

Dědické právo. Provedení nebo řádné provedení poslední vůle. *Factum* listiny znamená nejenom, že byla podepsána, formálně uveřejněna nebo doručena, ale i důkaz o tom, že strana dobře znala její obsah a dobře mu rozuměla, pořídila, chtěla, naložila a učinila ve všem, jak v předmětné závěti uvedeno. *Weatherhead's Lesssee v. Baskerville*, 52 U.S. (11 How.), 329, 13 L. Ed. 717.

Factum a judice quod ad ejus officium non spectat non ratum est. Rozhodnutí soudce, které nepatří do jeho působnosti, je neplatné.

Factum cuique suum non adversario, nocere debet. Čin má jít k třítoho, kdo je jeho původcem, a nikoli protivníka.

Factum infectum fieri nequit. Skutek nelze učinit ne-skutečným, co se stalo, nedá se odrestat.

Factum juridicum. Právní skutečnost. Označuje jeden z konstitutivních faktorů nebo prvků závazku.

Factum negantis nulla probatio sit. Kdo popírá čin, nemusí dokazovat, že se ho nedopustil.

„Factum“ non dicitur quod non perseverat. Nelze nazvat „činem“, co netrvá. Co netrvá, nelze označit za dokonané.

Factum probandum. Lat. V důkazním řízení skutečnost, kterou je třeba dokázat. Skutek, o který jde, k němuž má být zaměřeno dokazování.

Factum probans. Skutečnost, která slouží důkazu či svědectví. Pomocná nebo související skutečnost, sloužící k důkazu skutečnosti hlavní. Část důkazního materiálu.

Factum unius alteri noceri non debet. Čin jednoho nemá škodit druhému.

Facultas probationum non est angustanda. Možnost dokazování (právo navrhovat nebo podávat svědectví) nemá být zužována.

Facultative compensation. Náhradní (fakultativní) plnění. Nastává podle vůle stran, pokud jedna z nich odstranila překážku zabraňující plnění, které vyplývá z právních ustanovení.

Facultative reinsurance. Fakultativní zajištění. Pod označením „fakultativní“ má zajistitel možnost volby přijmout nabídnutou část původního rizika pojistitele. *Lincoln Nat. Life Ins. Co. v. State Tax Commission*, 196 Miss. 82, 16 So.2d 369.

Faculties. Schopnosti, oprávnění, moci. V právní úpravě rozvodu schopnost manžela poskytnout ženě podporu ve formě výživného, dočasně nebo trvale, nejen včetně jeho movitého majetku, ale i jeho příjmu a schopnosti vydělat peníze. *Viz Allegation of faculties*.

Faculties, Court of. V anglickém církevním právu pravomoc nebo soud náležející arcibiskupovi. Nezahrnuje právo na podání žaloby, ale právo kostelních lavic, památníků a zvláštních míst včetně hřbitovů. Má rovněž různá oprávnění podle 25 Hen. VIII, c. 21, při udělování povolení různého druhu, jako povolení k sňatku, povolení k instalaci varhan ve farním kostele, vysvětit kostel, vyzvednout ostatky pohřbeného z hrobu. Tato oprávnění jsou také udělována konzistorními soudy.

Faculties, Master of the. Úředník arcibiskupství v Canterbury, který stojí v čele soudu arcibiskupství. *Viz Arches Court*.

Faculty. Schopnost, oprávnění, moc. Učitelský sbor školy. *Viz také Faculties*.

Faderfium. Ve starém anglickém právu svatební dar od otce nebo bratra nevěsty.

Fade the game. Znamená, že diváci hry „craps“ (jistý druh hazardní hry v kostky) sázejí na úspěch jednotlivých hráčů. *Sullivan v. State*, 146 Tex. r. 79, 171 S.W.2d 353.

Faeder—feoh. Ve starém anglickém právu věno přinesené manželovi ženou a navrácené vdově, když dědic po jejím zemřelém manželovi odmítl dát souhlas k jejímu druhému sňatku, tj. věno, které připadlo zpět její rodině, pokud se vrátila i ona.

Faesting—men. Silně ozbrojení muži. Majetní muži (*habentes homines*) nebo boháči, spolehliví mužové. Ručitelé nebo důvěrníci, kteří, podle saského obyčejového práva, byli odpovědní za dobré chování jiných.

Faggot. Znak, který v dávných dobách nosily osoby, jež odvolaly a zřekly se toho, co bylo pokládáno za kacířství, jako emblém toho, co si zasloužily.

Faggot vote. Pojem používaný v Anglii pro hlas těch, kterým byla nominálně převedena půda, nebot by byli jinak zbaveni volebního práva pro volby do parlamentu. Shlo o označení formálního hlasovacího práva bez (majetkového) základu, který měl takový hlas reprezentovat. Jako když někdo mohl zakoupit majetek a současně ho dát v celé hodnotě do zástavy jen za účelem opatření si hlasovacího práva.

Faida. V saském právu zlomyslnost, otevřené a smrtelné nepřátelství, spor na život a na smrt, krevní msta. Toto slovo označovalo nepřátelství mezi rodinou zavražděného muže a rodinou jeho vraha, které bylo uznáváno Germány jako ospravedlnění za pomstu kohokoli z první rodiny vůči komukoli v druhé.

Fail. Chyba, nedbalost nebo odmítnutí. Zkrat, být neúspěšný nebo vadný. Úbytek zdraví. *Viz Extremis*. Také to znamená: nezaviněně nedosáhnout úspěchu nebo záměru. Stát se platebně nezpůsobilým nebo neschopným plnit své splatné závazky. Stát se nebo být shledán vadným nebo potřebným. Zdržet se nějakého předepsaného, rádného, očekávaného nebo požadovaného jednání. *Romero v. Department of Public Works*, 17 cal. 2d 189, 109 P 2d 662, 665. Připadnout jako odkaz, který nebyl nikdy nabyt nebo se neuskutečnil. Nechat neprovedené, opomenout, zanedbat, vyžadovat opatření. *Viz také Failure, Lapse*.

Failing circumstances. Platební neschopnost, nedostatek prostředků k úhradě dluhů v době jejich splatnosti. Osoba (korporace či instituce) se dostane do platební neschopnosti, když je zralá k úpadku, tj. je-li skutečně insolventní a jedná v očekávání konce své obchodní činnosti, v níž není schopna pokračovat.

Banka je v platební neschopnosti, pokud z jakéhokoli důvodu je neschopná zaplatit své dluhy z rádného nebo běžného obchodního styku. *Sanders v. Owens*, Mo. App., 47 S.W. 2d 132, 134. Je-li ve stavu nejistoty, zda bude schopna se udržet, která závisí na příznivých nebo nepříznivých okolnostech stojících mimo její kontrolu. *Graf v. Allen*, 230 Mo. App. 721, 74 S., 2d 61,66. *Viz také Bankrupcy, Failure to meet obligations*.

Failing company. Společnost v úpadku. Doktrína, která znemožňuje aplikovat oddíl Claytonova zákona o nabývání majetku konkurenta, jenž je v takových finančních

nesnážích, že zrušení společnosti zdá se být nevyhnutelné. *Erie Sand & Gravel Co. v. F.T.C.*, C.A., 291 F. 2d 279, 280. K tomu, aby tato doktrína byla použitelná a ke sloučení společnosti nebo jinému nabytí majetku jinak podle Claytonova zákona zakázanému mohlo dojít, je nutno prokázat, že platebně neschopná společnost byla v úpadku nebo na pokraji vyhlášení konkursu. *U.S. v. Reed Roller Bit Co.*, D. C. Okl., 274 F. Supp. 573,584.

Faillite. Ve francouzském právu bankrot, úpadek, situace dlužníka, který je neschopen plnit své závazky.

Failure. Selhání nebo porážka. Nesplnění povinnosti nebo závazku. Poklesek, vadnost, potřebnost nebo nedostatek. Neschopnost. Neúčinnost z hlediska nějakého normativního standardu. Neúspěšný pokus. *Viz také Fail, Lapse*.

Failure of consideration. Neschopnost plnit (protihodnotou). V souvislosti s cennými papíry, smlouvami, převodními listinami apod. neznamená nutně chybějící protiplnění, ale vyjadřuje, že protiplnění, které původně existovalo a bylo dobré, se stalo bezcenným, přestalo existovat, nebo odpadlo, zčásti nebo úplně. To znamená, že při uzavření smlouvy strany uvažovaly s dostačným plněním, ale následkem přirozeného defektu věci, která měla být předmětem protiplnění nebo celkovým částečným neprováděním závazku něco učinit, resp. strpět, nemůže být nebo není druhé straně poskytnuto nic z hodnoty protiplnění. *Holcomb v. Long Beach Inv. Co.*, 129 Cal. App. 285, 19 P. 2d 31, 36. Spočívá v zanedbání, odmítnutí nebo opomenu jedné ze stran provést nebo opatřit sjednané protiplnění. *Royal Typewriter Co., a Div. of Litton Business Systems, Inc. v. Xerographic Supplies Corp.*, C. A. Fla., 719 F. 2d 1092, 1107.

Failure of evidence. Nepředložení důkazů. *Viz Failure of proof*.

Failure of good behavior. Poklesek proti dobrým mravům. Jako zákonné důvod pro výpověď ze státní služby znamená chování proti uznávaným pravidlům slušnosti a morálky, nevyhovanost nebo špatné chování. *State ex rel. Ashbaugh v. Bahr*, 68 Ohio App. 308, 40 N.E. 2d 677, 680, 682.

Failure of issue. Bez následnictví. Umrtí bez dětí. Když není následníka, a to v určitém čase nebo vůbec, který by převzal majetek určený vykonatelným odkazem, tzv. omezená neexistence následníka nastává tehdy, je-li v závěti určená přesná doba jako v případě, kdy je dědictví odkázáno někomu, ale ten umírá bez následníka nebo zákonného následníka, žijícího v okamžiku jeho smrti atd., tzv. neomezená neexistence následníka nastává tehdy, když následník nebo potomci prvního dědice vymřou a následník po obdarovaném již nemá následníka, a to bez ohledu na nějaký určitý čas nebo určitou událost. *Viz také Dying without issue*.

Failure of justice. Selhání spravedlnosti. Když chybí určité právo nebo se nedostává nápravy za určité zlo z důvodu nedostatku nebo neadekvátnosti právního prostředku k prosazení toho práva nebo příslušné nápravy. Tohoto pojmu je také hovorově používáno v případě nezdaru spravedlnosti, když výsledek soudního řízení je tak zjevně špatný, že to uráží veškerý smysl pro spravedlnost. *Viz také Miscarriage of justice*.

Failure of proof. Nedostatek důkazů. Neschopnost, nebo nedostatek při dokazování důvodu žaloby nebo obhajoby v celém jejím rozsahu a významu. *Breslin—Grif-*

fitt Carpet Co. v. Asadorian, Mo. App., 145 S.W. 2d 494, 496. Jestliže důkaz popírá protichůdné závěry nebo doménky při respektování základních faktů, pak jde o „failure of proof“. *Muesenfechter v. St. Louis Car Co.*, Mo. App., 139 S.W. 2d 1102, 1106. *Viu Directed verdict*. Failure to state cause of action, Non obstante veredito, Summary judgment.

Failure of record. Chybí zápis. Když obžalovaný ne-předloží zápis o skutečnostech, které tvrdil a o něž se opíral ve své obhajobě.

Failure of title. Vada v právním důvodu. Neschopnost nebo pochybení prodávajícího vybavit smluvně prodávaný majetek bez právních vad. *Viz také Cloud on title, Curing title, Marketable title*.

Failure of trust. Vada záruky, trustu. Vadnost nebo neúčinnost navrhované záruky (trustu) z důvodu vady nebo nedostatku náležitosti smlouvy či listiny, na níž je založena, resp. z důvodu nezákonnosti nedostatečného vy-mezení nebo jiné právní závady.

Failure otherwise than upon merits. Postup soudu bez nařízení jednání. Postup soudu, kdy je žaloba zamítnuta, aniž bylo nařízeno jednání ve věci. Např. procesní usnesení, rozsudek ve zkráceném řízení (u nás např. platební rozkaz).

Failure to bargain collectively. Odmítnutí kolektivního vyjednávání. Odmítnutí zaměstnavatele jednat s obdory jako zástupcem vyjednávajícím za zaměstnance o otázkách zahrnujících pracovní podmínky a výklad pracovních smluv. *Rapid Roller Com. v. National Labor Relations Board*, C.C.A. 7, 126 F.2d 452, 459.

Failure to make delivery. Vady v dodávce. Vadná dodávka nebo nedodání. Zahrnuje všechny případy, kdy dodávka nebyla provedena podle požadavků. *Georgia, F. & A. Ry. Co. v. Blish Milling Co.*, 241 U.S. 190, 36 S. Ct. 541, 543, 60 L. Ed. 948.

Failure to meet obligations. Vady v plnění závazků. Neschopnost platit, nebo vady v placení splatných dluhů. Např. odmítnutí banky platit vkladatelům na jejich požádání zpravidla znamená „failure to meet obligations“. Pokud banka vyhlásila moratorium, přestala provádět obchodní transakce nebo převody kapitálu, a proto rádné vklady nemohly být vyzvednuty a šeky při inkasu nebyly honorovány, tj. vráceny bez vyplacení, jednalo se o „failure to meet obligations“. *State of Ohio ex rel Squire v. Union Trust Co. of Pittsburgh*, 137 Pa. Super. 75, 8 A. 2d 476 480. *Viz také Bankruptcy, Failing circumstances, Insolvency*.

Failure to perform. Neplnění. U vzájemných plnění je zjištění, že u dlužníka, který byl vyzván, jde o „failure to perform“, rovně zjištění, že jde o odmítnutí plnění („refusal to perform“), pokud plnění žalobce je podmínkou pro podání žaloby. *Brooks v. Scoville*, 81 Utah 163, 17 P. 2d 218, 220.

Failure to state cause of action. Neuvedení důvodu žaloby. Když žalobce neuvede dostatečné skutečnosti na podporu své žaloby. Jinými slovy — i kdyby žalobce prokázal všechna fakta tvrzená ve stížnosti, tato fakta by se nestala důvodem pro žalobu na uspokojení žalobce proti žalovanému. Návrh na zamítnutí žaloby pro neuvedení důvodu je někdy označován jako (a) demurrer (*např. California*) nebo za (b) opomenu uvést nárok na základě něhož může být poskytnuta úleva. *Fed. R. Civ. P. 12(b)*. *Viz také Directed verdict, Summary judgment*.

Failure to testify. Odmítnutí svědčit. V trestním procesu nemusí obžalovaný svědčit a odmítnutí svědčit nemá být komentováno soudcem ani žalobcem, neboť je chráněno pátým dodatkem Ústavy USA. *Griffin v. California*, 380 U.S. 609, 85 S. Ct. 1229, 14 L. Ed.2d 106. *Viz také Self-incrimination*.

Faint (or feigned) action. Předstíraná žaloba. Ve staré anglické soudní praxi šlo o žalobu, kdy strana, která ji podala, neměla nárok na uspokojení svého požadavku, ačkoliv znění žaloby bylo pravdivé. *Viz také Feigned action*.

Faint pleader. Falešný obhájce. Podvodný, falešný nebo dohodnutý způsob obhajoby k oklamání třetí osoby.

Fair. Korektnost, slušnost, nestrannost, poctivost. Bez předsudků, favorizování a upřednostňování vlastního zájmu. Spravedlivý, slušný, vyrovnaný, rovný ve vztahu k rozdílným zájmům. *Viz také Equitable, Reasonable*.

Shromáždění kupujících a prodávajících za účelem vystavování a prodeje zboží. Obvykle doprovázeno zábavou, soutěžemi apod.

V Anglii velký trh. Přednostní trh. Býval dědičným právem udělovaným královským patentem nebo byl založen na předpisu, který předpokládal udělení Královskou korunou. Vefejně tržiště nebo místo koupě a prodeje. 1 Bl. Comm. 274. Podle starého anglického práva výsada konat trh byla spojena s určitými privilegií. Trhy, jako právem uznané instituce, se vyznačovaly zvláštními právními charakteristikami. Většina z těchto privilegií a charakteristik je však nyní překonaná. V Americe trhy ve středověkém smyslu jsou neznámé a v moderním, běžném smyslu jsou zcela dobrovolné a neformální a obchody uzavíráné na nich nebo ve spojení s nimi se řídí obvyklými pravidly pro prodej atd.

Fair and impartial jury. Spravedlivá a nestranná porota. Porota zvolená k vyslechnutí důkazů a vyslovení rozsudku o vině, nevině nebo odpovědnosti obžalovaného bez jakéhokoliv předsudku. To předpokládá, aby každý člen poroty byl bezúhonné a nestranným potrotcem. *City of San Antonio v. McKenzie Const. Co.*, 136 Tex. 315, 150 S.W.2d 989, 993. To znamená, že porotci nejsou jen spravedliví a nestranní, ale také kvalifikovaní. *Boca Teece Corp. v. Palm Beach County, Fla. App.*, 291 So 2d 110, 111. *Viz Fair and impartial trial, Impartial jury*.

Fair and impartial trial. Spravedlivý a nestranný proces. Výslech nestranným a nezúčastněným tribunálem. Soudní řízení, v němž výslech předchází rozsudku, kdy soud jedná z podnětu stran a v němž je vnesen rozsudek až na základě úplného zhodnocení důkazů a skutečností jako celku. Základní ústavní záruka je obsažena výslovně v klauzule o zakázaném postupu ve 14. Dodatku k Ústavě USA.

Proces, v němž práva obžalovaného jsou chráněna a respektována. *Raney v. Commonwealth*, 287 Ky. 492, 153 S.W. 2D 935, 937, 938. Objektivní a nestranný proces s porotou za účasti právního zástupce, který se stará o obhajobu, povinnou účast svědků, pokud je třeba, a rozumnou dobu nutnou ve světle všech důležitých okolností k vyšetření, rádné přípravě a předložení obhajoby. Proces, v němž je obžalovanému dovoleno být zastoupen advokátem a ani svědkové ani advokáti nejsou zastrašováni. Proces, v němž nemá okresní prokurátor nebo kdokoliv jiný žádnou nelegitimní výhodu. *People v. Nationwide News Service*, 172 Misc. 752, 16 N.Y.S. 2d 277, 279. Spor, v němž je svědkům stran

dovoleno svědčit v souladu s jednacím řádem soudu při zachování mezí soudní pravomoci a podle pravidel, výslech svědků s právem stran svědčit a s právem obhajoby pronluit. To vyžaduje, aby zvolená porota neměla předsudek ohledně viny nebo neviny toho, kdo je souzen. *Lane v. Warden, Md. Penitentiary, C. A. Md.*, 320 F.2d 179, 185. Má být nejen objektivní a nestranná porota a práva znalý a nezávislý soudce, ale měla by být i atmosféra klidu, v rámci které mohou svědkové vyslovit svá svědectví bez obav a zastrašování, ve které mohou právní zástupci hájit práva obžalovaného svobodně a plně a v níž může být zjištěna pravda a vyslovena důvěra bez strachu a násilí. *Raney v. Commonwealth*, 287 Ky. 492, 153 S.W.2d 935, 937, 938. *Viz také Impartial jury*.

Fair and proper legal assessment. Objektivní a rádný zákonní odhad. Odhad, který stanoví hodnotu majetku na objektivní, stejně a jednotně základně ve srovnání s jiným majetkem stejně povahy a hodnoty v rámci hrabství nebo státu. *Viz také Equalization*.

Fair and reasonable value. Přiměřená a rozumná hodnota. *Viz Fair market value, Fair value, Just compensation*.

Fair and valuable consideration. Poctivé a hodnotné protiplnění, takové, které je podstatným protiplněním za převedený majetek nebo které je rozumné s ohledem na okolnosti a podmínky a tržní hodnotu srovnatelných majetků v této místě, na rozdíl od neadekvátního plnění. *Lucas v. Coker*, 189 Okl. 95, 113 P.2d 589, 590. *Viz také Adequate Consideration, Fair consideration, fair market value, Fair value, Just compensation*.

Fair averaging. Odpovídající průměr. V rámci daňového výměru znamená průměrnou, běžnou částku a cenu zboží dosahovanou za období 12 měsíců. *Sears Roebuck & Co. v. State Tax Commission*, 214 Md. 550, 136 A.2d 567.

Fair cash market value. Objektivní tržní hodnota. Pojmy cash market value, fair market value, reasonable market value nebo cash market value jsou v podstatě synonyma. *Fort Worth & D. N. Ry. Co. v. Sugg. Tex. Civ. App.*, 68 S. W. 2d 570, 572.

Fair cash value. Výraz má prakticky shodný smysl s reasonable value, fair market value a actual cash value a znamená přiměřenou nebo rozumnou cenu, za niž může být majetek prodán na trhu. Odpovídající hodnota stanovená pro účely daně z majetku je vykládána ve významu „tržní hodnota“ (fair market value) nebo cena, kterou by byl majetek ohodnocen při prodeji, kdy obě strany jsou připraveny, ochotny a schopny učinit obchod bez jakéhokoliv nátlaku. *Consolidation Coal Co. v. Property Tax Appeal Bd. of Dept. of Local Government Affairs*, 29 Ill. App.3d 465, 331 N.E. 2d 122, 126. Cena, kterou někdo zaplatí na otevřeném trhu. *Viz také Fair market value, Fair value, Just compensation*.

Fair comment. Forma kvalifikovaného ohrazení se proti uveřejnění ve sdělovacích prostředcích, které se zabývá jednáním o věcech, dotýkajících se legitimně společenství jako celku, protože věcně ovlivňují zájmy celého společenství. *Phoenix Newspapers, Inc. v. Church*, 103 Ariz. 582, 447, P.2d 840, 853. Pojem používaný v žalobách proti naciutiření, vztahující se k tvrzením pisatele (např. sdělovací prostředky) v dobré víře v jejich pravdivost či vztahující se k úředním aktům, i kdyby tato tvrzení ve skutečnosti nebyla pravdivá.

Obhajoba, označovaná jako „fair comment“ není zmařena okolností, že porota pokládá obhajobu za logicky nedůslednou, nýbrž postačí, že určitá důvěryhodná osoba na základě zjištěných faktů s poctivým úmyslem zaujímá takový názor. *Cohalan v. New York Tribune*, 172 Misc. 20, 15 N.Y.S.2d 58, 60, 61. „Fair comment“ se musí zakládat na skutečnostech náležitě zjištěných, nesmí obsahovat obvinění z korupce nebo nečestné motivy s výjimkou podložených skutečností a musí být čestným výjádřením skutečného názoru pisatele. *Hall v. Binghamton Press Co.*, 263 App. Div. 403, 33 N.Y.S.2d 840 848. *Viz též Fairness or equal time doctrine*.

Fair competition. Korektní soutěž. Otevřená, spravedlivá, slušná soutěž, která je čestná jak mezi soutěžícími, tak mezi kterýmkoliv z nich a jeho zákazníky. *Viz Antitrust acts, Clayton Act, Price-Fixing, Sherman Antitrust Act*.

Fair consideration. Spravedlivá protihodnota. Odpovídající ekvivalent. Takové protiplnění, které z hlediska všech okolností je čestné, přiměřené a neobsahuje zlý úmysl. Plné a adekvátní protiplnění. Splnění dluhů v dobré víře, protiplnění, které věrně odráží hodnotu převedeného majetku. Protiplnění, které není v nepoměru k hodnotě převedeného majetku. Pojem z oblasti podvodných převodů vyjadřující to, co je dánou náhradou za převod majetku dlužníku, kdyžkoli směna zahrnuje majetek nebo i jiné věci, které mají v zásadě stejnou hodnotu. *Viz také Adequate consideration, Fair cash value, Fair market value, Fair value, Just compensation*.

Fair Credit Billing Act. Federální zákon určený k usnadnění urovnávání sporů z akreditivů a k přinucení společností vystavujících úvěrové karty k větší odpovědnosti za kvalitu zboží nakoupeného držitelem karet. 15 U.S.C.A. § 1666 a násł.

Fair Credit Reporting Acts. Federální zákon. Tento zákon je první federální úpravou obrovského průmyslu spotřebitelských informací, dotýkající se všech úvěrových kanceláří společností provádějících průzkum, detektivních a inkasních agentur, výměny informací mezi věřiteli a společnosti pro počítacově zpracované informace. Účelem tohoto zákona je zajistit, že činnost v oblasti spotřebitelských informací jsou prováděny objektivním a slušným způsobem ve vztahu ke spotřebiteli, respektujíce jeho právo na soukromí proti požadavkům na poskytnutí informací ze strany jiných osob. Spotřebitel má několik důležitých práv včetně práva vědět o informačních činnostech, práva na přístup k informacím obsaženým ve spotřebitelských zprávách a práva na opravu mylné informace, která mohla být důvodem pro odepření úvěru, pojistění nebo zaměstnání. 15 U.S.C.A. § 1681 a násł. *Viz také Consumer reporting agency*.

Zákony států Unie. Tyto zákony běžně upravují práva spotřebitele vůči agenturám poskytujícím úvěrové informace, zakazují poskytování zastaralých informací, požadují, aby osoba poskytující úvěr oznámila spotřebiteli, že obdržela zprávu, a požadují, aby informační agentura zpřístupnila kopii zákazníkovi.

Fair Debt Collection Practices Act. Zákon o poctivém inkasu dluhů. Federální zákon, jehož účelem je zamezit obcházení zákona výběrčími při inkasu dluhů a zajistit, aby ti výběrčí, kteří se neuchylují k těmto inkasním praktikám nebyli v konkurenci znevýhodněni,

jakož i podporovat účinné státní zásahy na ochranu spotřebitele proti zneužití inkasa dluhu. Tento zákon se také aplikuje při inkasu prováděném zástupci. 15 U.S.C.A. § 1692(e). Také většina států Unie vydala zákony o inkasních praktikách.

Fair equivalent. Přiměřený ekvivalent. Podle zákona znamená rovnocenné protiplnění v rámci směnných majetkových vztahů v okamžiku převodu hodnoty. „Equivalent“ znamená rovnocenný ve smyslu hodnoty nebo ceny. „Fair“ znamená spravedlivý jako základ směny. Přiměřená, spravedlivá hodnota.

Fair hearing. Řádný výslech. Takový, který je rádně prováděn. To znamená v souladu se základními zásadami spravedlnosti při zachování zákonného postupu. Řádný výslech musí dát prostor pro uplatnění práva na předkládání důkazů, pro křížový výslech a na zjištění nálezů podložených důkazy. *Viz např. APA, 5 U.S.C.A. § 556*.

Zákony a nařízení upravují procesní náležitosti, s jejichž pomocí lze zajistit provádění rádného výslechu v různých druzích správního řízení. Např. rádný výslech ve věci práva cizince na vstup do Spojených států znamená provést tento výslech před přistěhovaleckými úředníky v souladu se základními zásadami, které stanoví koncepce zákonného postupu, což znamená, že cizinec má mít nejen přiměřenou příležitost předkládat důkazy ve svém prospěch, ale má právo být seznámen i s důkazy proti němu, takže na konci výslechu může být v situaci, která mu umožní znát veškerý důkazní materiál, na jehož základě se přijímá rozhodnutí. Nestačí, že sami přistěhovalečtí úředníci měli za to, že postupovali správně.

Viz také Fair and impartial trial.

Fair knowledge or skill. Dobrá znalost nebo dovednost.

Fair Labor Standards Act. Zákon o slušných pracovních podmírkách. Federální zákon (1938), který stanovil minimální mzdu (pravidelně zvyšovanou později zákonem) a maximální pracovní týden v délce 40 hodin v odvětvích pracujících pro obchod mezi státy Unie. Takový zákon upravuje také pracovní dobu a druh práce, která může být prováděna nezletilými. Na základě tohoto zákona byl vytvořen odbor mezd a pracovní doby na ministerstvu práce. 29 U.S.C.A. § 201 a násł. *Viz také Child labor laws, Minimum wage, Wage and hour laws*.

Fairly. Spravedlivě, poctivě, čestně, nestranně, korektně. *Looney v. Elliott, Tex. Civ. App.*, 52 S.W. 2d, 949, 952. Pravdivě, správně. S podstatnou mírou správnosti. „fairly merchantable“ (dobře obchodovatelný) rozvádí myšlenku standardní nebo lepší kvality. *Viz také Equitable, Fair*.

Fair market price. *Viz Fair market value*.

Fair market value. Objektivní tržní hodnota. Částka, za niž majetek může změnit majitele mezi prodávajícím a kupujícím, kteří nejsou vystaveni tlaku, aby museli kupit nebo prodat, a oba dobře vědět o všech důležitých skutečnostech. Tržní hodnotou je mírněna cena v hotovosti nebo ekvivalent, který by převáděný majetek vynesl v okamžiku převodu při jeho nejvýnosnějším využití v plném rozsahu, pokud by byl nabídnut k prodeji na volném trhu v soutěži s jinými podobnými hodnotami, v místě nebo v blízkosti místa, kde se nachází převáděný majetek a v rozumné době, která by dovolila

nalézt kupujícího. State, by Commissioner of Transp. v. Cooper Alloy Corp., 136 N. J. Super. 560, 347 A.2d 365, 368. Tržní hodnota je cena dosažená v dobré víře při obchodování mezi dobré informovanými kupujícími a prodávajícími v době uskutečnění obchodu. Obvykle se tržní cenou rozumí cena dosahovaná v dobré víře při prodeji hodnot stejného typu, kvality a množství na příslušném trhu v době převodu. Peněžitá částka, kterou kupující, ochotný, nikoliv donucený koupit, by zaplatil majitel, ale nikoliv donucenému prodat, v souladu se všemi běžnými zvyklostmi místa. Arkansas State Highway Commission v. De-Laughter, 250 Ark. 990, 468 S.W. 2d 242, 247.

Synonyma nebo totožné pojmy jsou: actual cash value. Stiles v. Commissioner of Internal Revenue. C.C.A. Fla, 69 F. 2d 951, 952. Actual value, Appeals of Matson, 152 Pa. Super. 424, 33 A.2d 464, 465. Market cash value, West Texas Hotel Co. v. City of El Paso, Tex. Civ. App., 83 S.W.2d 772, 775. Reasonable market cash value, Housing Authority of Birmingham Dist. v. Title Guarantee Loan & Trust Co., 243 Ala. 157, 8 So.2d 835, 837. Reasonable cash value, Commissioner of Corporations and Taxation v. Boston Edison Co., 310 Mass. 674, 39 N.E.5d 584, 593. Market value, Fort Worth & D. N. Ry. Co. v. Sugg. Tex. Civ. App., 68 S.W.2d 570, 572. United States v. 3969.59 Acres of Land, D. C. Idaho, 56 F. Supp. 831, 837. Fair market value, Housing Authority of Birmingham Dist. v. Title Guarantee Loan & Trust Co., 243, Ala. 157, 8 So.2d 835, 837. Actual cash value, Appeals of Matson, 152 Pa. Super. 424, 33 A.2d 464, 465.

Viz také Fair value.

Fairness or equal time doctrine. Pravidlo objektivnosti nebo stejněho času. Toto pravidlo ukládá provozovatele audiovizuálních medií zajišťovat odpovídající publiku tématům veřejného významu a tlumočit rozdílná názorová stanoviska. V rámci respektování závazků vyplývajících z „Fairness Doctrine“ provozovatel audiovizuálního média musí poskytnout volný prostor pro vyjádření nesouhlasných názorů, pokud není k dispozici placený sponzor, a musí podněcovat programy k veřejným tématům, pokud se toho nikdo jiný neujme. Columbia Broadcasting System, Inc. v. Democratic National Committee, Dist. Col., 412 U.S. 94, 93 S. Ct. 2080, 2089, 36 L. Ed.2d 772. Dotýká se ustanovení zákona o federálních médiích (Federal Communications Act), který požaduje, aby hlavním zastáncům na obou stranách spektra politických a veřejných názorů byla dána spravedlivá nebo stejná příležitost vyjádřit v těchto médiích svá stanoviska. 47 U.S.C.A. 315. Viz také Equal Time Act.

Fair on its face. Předpoklad správnosti, zjevně správný. Např. úřední postup je „fair on its face“, což znamená, že bez důkazu z vnějšku nelze prokázat jeho nezákonitost. Denny v. Stevens, 52 Wyo. 253, 73 P.2d 308, 310. Je-li řízení „fair on its face“ nutně to neznamená, že musí být naprostě regulérní nebo ve všem v souladu se správnou praxí a nejuznávanějším postupem, nýbrž že se zjevně jedná o řízení legitimě zahájené, nakolik příslušný úředník jedná v rámci jemu vymezené pravomoci. Řízení je „fair on its face“, vychází-li z moci úředního soudu, obecného zastupitelstva nebo orgánu, který má pravomoc takové řízení zahájit, je k tomu legitimován a zjevně na něm nelze shledat nic, co by mohlo ukazovat na to, že úředník neměl k zahájení řízení příslušnou pravomoc.

Fair persuasion. Slušná domluva. Námitka, napomenutí nebo žádost vůči určité osobě, aniž by se jí hrozilo fyzickou újmou nebo ekonomickou ztrátou nebo přitom docházelo k ustavičnému obtěžování a znepokojovalo nebo věcnému a podvodnému zavádění. City of Reno v. Second Judicial District Court in and for Washoe County, 59 Nev. 416, 95 P.2d 994, 998.

Fair play. Korektní jednání. Slušnost, spravedlnost a mravnost v jednání s jinými. Viz Equity.

Fair pleader. See Beauplayer.

Fair preponderance of evidence. Důkaz s náležitou důkazní silou. Důkaz, způsobilý vytvořit u výslechujících soudců přesvědčení, že strana, která má důkazní běremeno, doložila své tvrzení. Důkaz s větší vahou, přesvědčivější důkaz. Belmont Hotel v. New Jersey Title Guaranty & Trust Co., 22 N. J. Misc. 261, 37 A.2d 681, 682. Taková převaha důkazu na jedné straně, když se bere zřetel i na důkaz protistrany, přičemž celá důkazní strategie je dobré využita. Takový důkaz, který je přesvědčivější z hlediska poroty, beroucí zřetel i na důkazy předložené druhou stranou. Výraz, který evokuje představu něčeho více než převahy. Nejedná se o výraz technický, ale prostě o důkaz, který předčí svoji vahou důkaz mu odpovídající, což např. nemusí znamenat větším počtem svědků. Viz také Preponderance of evidence.

Fair rate of return. Spravedlivá míra návratnosti. Částka zisku, která se pokládá za přiměřenou jako provize za veřejně prospěšné služby. Vychází z potřeby zajištění veřejných služeb pro zákazníky, financování nákladů na jejich zlepšení a rozšíření, placení dividend akcionářům apod. Viz také Fair return on investment.

Fair representation. Korektní zastoupení zájmů. Týká minacese povinnosti sdružení zastupovat korektně všechny své členy, jak při vedení kolektivního jednání, tak při realizaci dosažené dohody. Znamená též sloužit zájmům všech členů bez nepřátelství a diskriminace vůči žádnému z nich, jednat ve svěřených věcech plně v dobré víře a čestně, vystříhat se problematickému jednání. Buzzard v. Local Lodge 1040 International Ass'n of Machinists and Aerospace Workers, C.A. Wash., 480 F.2d 35, 40.

Fair return of investment. Spravedlivá návratnost investice. „Fair return“ má být hodnocen výnosy běžně dosahovanými u obdobných investic ve stejném místě a čase. Natural Gas Pipeline Co. of America v. Federal Power Commission, C.C.A. III., 120 F.2d 625, 633, 634. Přiměřený zisk dosažený při prodeji nebo držení investičních statků. Přiměřená odměna za hodnotu majetku užívaného při provozování podniku, poskytujícího služby nebo dodávajícího zboží za úhradu. Lubin v. Finkelstein, 82 N.Y.S.2d 329, 335. Výrazu je běžně užíváno ve vztahu ke stanovení poplatků za veřejně prospěšné služby. Viz také Fair rate of return.

Fair sale. Korektní prodej. V dražbách a jiných soudních řízeních znamená prodej vedený korektně a nestraně s ohledem na práva a zájmy dotčených stran. Prodej za cenu, která může být potvrzena nebo schválena, bude-li to požadováno.

Fair trade laws. Zákony o korektním obchodě. Zákony, které dovolují výrobcům a distributorům značkového zboží stanovit minimální maloobchodní ceny. Následovalo množství soudních rozhodnutí, napadajících tyto zákony. Americký Kongres v roce 1976 tyto zákony zrušil.

Fair trial. Viz Fair and impartial trial.

Fair use doctrine. Pravidlo korektního užití. Oprávnění ostatních osob zacházet bez souhlasu majitele copyrightu s dílem, které je takto chráněno, korektním způsobem, aniž by tím byl dotčen jeho vlastnický monopol. Přitom je třeba vztít v úvahu, zda korektní užití se skutečně týkalo díla chráněného právem copyrightu, jaká byla povaha a předmět výňatků z díla, jaký byl rozsah a hodnota použitého díla jakož i míra, v níž zvolený způsob užití může poškodit hodnotu původního díla. Rosemont Enterprises, Inc. v. Random House, Inc., D.C.N.Y., 256 F. Supp., 65, 66.

Korektní užití zahrnuje postup zvažování, při němž soubor proměnlivých veličin ukáže, zda zájmům jiných může být dáná přednost před zájmy původce. Zákon o copyrightu výslovně uvádí čtyři takové zájmy: 1) účel a povaha užití, včetně jeho obchodní stránky; 2) povaha díla chráněného copyrightem; 3) rozsah užití díla; 4) ekonomický dopad užití. 17 U.S.C.A. § 107.

Fair value. Objektivní hodnota. Tržní hodnota; taková hodnota, za níž zboží prodá kupujícímu, přejícímu si koupit, prodávající, který si přeje prodat. Taková cena, kterou může schopný a přičinlivý obchodník v dané chvíli dosáhnout při prodeji majetku poté, co učinil nabídku téměř, kteří takový majetek běžně nakupují. Částka, kterou majetek vynesl v dražbě, provedené korektně a poctivě. Přiměřená tržní hodnota majetku ve vztahu mezi tím, kdo chce prodat, a tím, kdo chce koupit. Tam, kde nelze stanovit tržní cenu a nutno se spolehnout na posudek znalce, je přiměřenou hodnotou částka, kterou by měl majetek v běžném obchodě vynést, pokud by byl prodán tomu, kdo jej může koupit za běžných obchodních podmínek. Při stanovení „tržní hodnoty“ by měl soud vztít v úvahu všechny prvky, které tvoří jeho nominální hodnotu, jakož i hodnotu kupní, a také schopnost majetku být zdrojem příjmu. Ve věci Gibson Hotels, D.C.W. Va., 24 F. Supp. 859, 863. Při stanovení znehodnocení je třeba „objektivní hodnotu“ posoudit na základě faktorů směrodatných pro sjednání prodeje a koupě, jako jsou opotřebení, rozklad, zhoršení stavu, zastaralost, nepřiměřenost a nadbytečnost. Idaho Power Co. v. Thompson, D. C. Idaho, 19 F.2d 547, 566. Cena, již prodávající, který hodlá, ale není nuten prodat, a kupující, který hodlá, ale není nuten koupit, jsou ochotni akceptovat. Cena, kterou zaplatí kupující, který má o kupu určitého majetku zájem. Ve věci Crane's Estate, 344 Pa. 141, 23 A.2d 851, 855.

Podle zákona o obchodních společnostech je objektivní hodnotou akcií akcionářů, kteří se při hlasování dostali do menšího, nominální hodnoty. Santee Oil Co., Inc. v. Cox, 265 S. C. 270, 217 S.E.2d 789, 793. Mezi prvky, které je třeba zahrnout do stanovení „tržní hodnoty“ nebo „přiměřené tržní hodnoty“ akcií těch akcionářů, kteří nesouhlasí s prodejem majetku společnosti, patří jejich tržní hodnota, čistá hodnota majetku a schopnost majetku být zdrojem příjmu. Lucas v. Pembroke ater Co., 205 Va. 84, 135 S.E.2d 147, 150.

„Actual value“, „market value“, „fair value“ apod. jsou pojmy používané jako vzájemně zastupitelné. Viz také Fair market value.

Fait. (fr) Něco, co bylo učiněno. Úkon, akt, fakt. Čin provedený v souladu se zákonem.

Fait accompli. Provedený skutek nebo čin. Předpokládá se jeho nezvratnost.

Fait enrole. Úkon zapsaný do knihy, např. jako koupě a prodej statku.

Faith. Důvěra, spolehnutí, kredit. Např. o úkonu se může říci, že byl učiněn „on the faith“, tj. na základě důvěry v zástupce, který jednal.

Výraz, důvěra, trust. Např. Ústava stanoví, že „full faith and credit“ má být dáná rozsudkům každého státu u soudů ostatních států. Účel, záměr, upřímnost, stav znalosti nebo úmyslu. To je význam daného pojmu ve spojených jako „good faith“ a „bad faith“. Viz Good faith.

Faithful. Počestný, loyální, hodný důvěry, spolehlivý, oddaný, svědomitý. Wright v. Fidelity & Deposit Co. of Maryland, 176 Okl. 274, 54 P.2d 1084, 1087. Je-li použito v pravidlu, že vykonavatel musí být „faithful“, znamená, že musí jednat v dobré víře. Ve věci McCafferty's Will, 147 Misc. 179, 264 N.Y.S. 38. Viz také Good faith.

Faithfully. Poctivě. Svědomitá píle nebo důvěryhodnost v plnění povinností nebo odpovědný vztah k povinnostem nebo náležitá obezřetnost při uzavírání smlouv. Commonwealth v. Polk, 256 Ky. 100, 75 S.W.2d 761, 765. Pilně a bez zbytečného odkladu. Pravdivě, upřímně, přesně.

V rámci povinností veřejných nebo soukromých úředníků tento pojem neznamená jen běžnou poctivost, ale i pečlivé plnění všech povinností spjatých s úřadem, vyžadující kompetentnost, píli a pozornost, aniž by docházelo k zneužívání postavení a zanedbávání povinností, nemluvě o pouhých omylech.

Fait juridique. Ve francouzském právu právní skutečnost. Jeden z faktorů nebo konstitutivních prvků závazku.

Faitours. Zahálčivé osoby, zahaleči, vagabundi.

Fake. Předstírat, podvádět. Něco falešného činit nebo konstruovat. „Předstírané alibi“ je alibi vykonstruované, smluvné nebo falešné. Něco, co není tím, zač se vydává. Padělek. Viz Counterfeit, Forgery.

Faker. Podvodník, padělek.

Fakir. Výraz užívaný u příslušníků islámu jako označení určitého druhu náboženského askety nebo žebráka, který žádá „spíše milosrdněst“ jako ubožák před zraky Boha, než světskou podporu.

Někdy se vyslovuje *faqueer* nebo *fakeer*. Běžně se tímto pojmem označuje osoba, zúčastněná v nějaké neužitečné či nepočestné záležitosti. Tak je užíváno i pojmu „fake“, tj. předstíráni, kterým se vyjadřuje povaha takové záležitosti. Pouliční prodavač, který nabízí bezcenné zboží nebo zboží s vyšší hodnotou, ale prostřednictvím falešného zástupce, triku, nástroje, loterie nebo hry na náhodu.

Falcarious. Viz Falsarius (nebo falcarious).

Falcidia. Ve španělském právu falcidianský díl. Část dědictví, která nesměla být dědici odkazem odňata, viz, Onefourth.

Falcidian law. Falcidiův zákon. V římském právu zákon pro předmět závěti. Bylo zavedeno lidem za panování Augusta, v římském roce 714, na návrh tribuna Falcidia. Podle tohoto zákona bylo právo zůstavitele zatížit svůj majetek odkazy podmíněno důležitým omezením. Stanovil, že nikdo nesmí odkázat více než tři čtvrtiny svého majetku a že zákoný dědic by měl mít nejméně jednu čtvrtinu majetku a, pokud by zůstavitel totiž provést přiměřenou srážku, pokud by toho bylo třeba.

Podobné pravidlo platí v Louisianě. *Viz Legitime.* Zákony některých států USA omezují odkazy, které smí zůstavitel věnovat charitativním spolkům, na určitý zlomek jeho majetku.

Falcidian portion. Falcidiův podíl, falcidiánská kvarta. Ta část zůstavitele majetku, která byla podle tohoto pravidla vyhrazena dědicovi, a to ve výši jedné čtvrtiny. *Viz také Legitime.*

Faldworth. V saském právu osoba, která byla pokládána za dosti starou na to, aby se stala členem „desítky“ a tak podléhala vzájemnému ručení („frank—pledge“).

Falk—land. *Viz Folc—land.*

Fall. Podzim. Jedna za čtyř ročních dob, zahrnující na severní polokouli tři měsíce, začínající 21. září a končící 20. prosince.

Vejít se do rámce limitu, prostoru nebo pravomoci. Ztratit na hodnotě. Ustoupit, např. o hospodářské deprese nebo recesi.

Fallo. Ve španělském právu znamená konečný výrok nebo rozsudek v právním sporu.

Fallow. Neúrodný nebo neproduktivní. May v. American Trust Co., 135 Cal. App. 385, 27 P.2d 101. Nedůkladný.

Fallow—land. Neobdělaná půda. Země zoraná, ale neosetá a ponechaná ladem po dobu několika úrod. Země obdělaná, ale neosetá během vegetačního období.

Fallum. Ve starém anglickém právu nevysvětlené označení pro určitý druh země.

Falsa demonstratio. V kontinentálním právu klamné označení. Mylný popis osoby nebo věci v písemnosti.

Falsa demonstratione legatum non perimi. Dědický odkaz není neplatný v důsledku mylného popisu věci.

Falsa demonstratio non nocet, cum de corpore (persona) constat. Nesprávné pojmenování neškodí, je-li jasné, o jakou věc nebo osobu jde. Pouhé nesprávné označení nečiní listinu neplatnou.

Falsa grammatica non vitiat concessionem. Mluvnická chyba nečiní povolení neplatným. Ani chybá latinská nebo angličtina nečiní právní úkon neplatným, je-li úmysl stran jasně vyjádřen.

Falsa moneta. V občanském právu falešné nebo padělané peníze.

Falsa orthographia non vitiat chartam concessio- nem. Pravopisná chyba nečiní úkon neplatným.

Falsare. Ve starém anglickém právu znamenalo padělat. *Quia falsavit sigillum,* neboť on padělal pečeť.

Falsarius (or falcarious). Padělatel.

False. Nepravdivý. Výraz znamená také: umělý, paděláný, o něž se má za to nebo se mu přičítá, že podvádí, *Sentinel Life Ins. Co. v. Blackmer, C.C.A. Colo.*, 77 E.2d 347, 352. Protichůdný skutečnosti, ve věci *Davis*, 349 Pa. 651, 37 A.2d 498, 499. Podvodný, záměrně a vědomě falešný, *People v. Mangan*, 140 Misc. 783, 252 N.Y.S. 44, 52. Zjevně nepravdivý, *W. T. Rawleigh Co. v. Brantley*, 97 Miss. 244, 19 So. 2d 808, 811. Zmýlený, *Gilbert v. Inter-Ocean Casualty Co. of Cincinnati, Ohio*, 41 N.M. 463, 71 P.2d 56, 59. Pokrytecký, lživý, předstírány, nesprávný, *State v. Arnett*, 338 Mo. 907, 92 S.W. 2d 897, 900. Úmyslně nepravdivý, *Com. v. Kraatz*, 2 Mass. App. Ct. 196, 310 N.E. 2d, 368, 376. Ne podle pravdy nebo skutečnosti, *State v. Arnett*, 338 Mo. 907, 92 S.W.

2d 897, 900. Ne ryzí nebo skutečný, naprostá lživost, nepravdivý, podvodný, nepočitivý, *Wilensky v. Goodyear Tire & Rubber Co.*, C. A., Mass. 67 F. 2d 389, 390. záměrně a úmyslně nepravdivý, *Brown, C.N.Y.*, 37 F. Supp. 526, 527, North American Accident Ins. Co. v. *Teebs*, C.C.A. Utah, 107, F.2d 853, 855.

Slovo „falešný“ má dva odlišné a dobře rozeznatelné významy: 1) záměrně nebo vědomě nebo nedbalostí nepravdivý, 2) nepravdivý omylem nebo náhodou nebo s čestným úmyslem při vynaložení rozumné péče. *Metropolitan Life ns. Co. v. Adams*, D. C. Mun. App., 37 A.2d 345, 350. Věc je pokládána za „falešnou“, je-li udělána nebo učiněna se skutečnou nebo účelnou znalostí, že je falešná, nebo je pokládána za falešnou na základě mínění, že účastník se dopustil chyby omylem. Tvrzení (včetně tvrzení v žalobě nebo listině) je „falešné“, pokud je jako takové už osoba učinila nebo způsobila, aby se takovým stalo.

Viz také Alteration, Bogus, Counterfeit, Falsely, False representation, Falsify, Forgery, Fraud, Misrepresentation, Perjury.

False action. *Viz Feigned action.*

False and fraudulent. Klamný a podvodný. Rovná se žalovatelnému „klamnému a podvodnému představení skutečnosti“, které existovalo nebo bylo známo tomu, kdo něco učinil, přičemž musel dobré vědět, že nejedná správně, když tak činí. *Burlison v. Weis*, Mo. App., 152 S.W.2d 201, 203. *Viz False representation, Fraud.*

False arrest. Nezákoně uvěznění. Druh chybného uvěznění, spočívající v zadření osoby bez jejího souhlasu a bez zákonného podkladu. *Reams v. City of Tucson*, App., 145 Ariz. 340, 701 P.2d 598, 601. Takové uvěznění spočívá v nezákoném omezení osobní svobody nebo volnosti pohybu jednotlivce. *Johnson v. Johnson*, 43 Ill. App. 2d 251, 193 N.E.2d 485, 489. Uvěznění bez řádného zákonného podkladu je nezákoně uvěznění, a protože uvěznění zbavuje osobu svobody, je nezákoným. Žalobní důvod proti tomuto porušení práva spočívá v ochraně práva osoby na svobodu neomezeného pohybu. Náležitostmi tohoto porušení práva nejsou zlá vůle ani úmysl, ale pokud se objeví, vzniká poškozenému nárok vedle náhrady skutečné újmy i nárok na náhradu škod vzniklých z trestného jednání. *Viz také Imprisonment (False imprisonment), Malicious prosecution.*

False character. V Anglii delikt, spočívající v tom, že podřízený se vydává za svého šéfa nebo šefovou nebo za jejich zástupce, jeho charakter je pokládán za falešný.

False checks. Falešné šeky. Přestupek spočívající v tom, že někdo obdrží peníze na základě šeku na banku, v níž ten, kdo šek vystavil, neměl žádné peníze ani úvěr, jimiž byl mohl být šek kryt, aniž by měl důvod doufat, že šek bude honorován při jeho prezentaci u uvedené banky za účelem proplacení. *Viz také Kiting.*

False claim. Tvrzení nebo nárok, které nejsou pravdivé.

False Claims Act. Zákon o falešných nárocích. Federální zákon upravující civilní nebo trestní sankce proti jednotlivcům, kteří vědomě uplatňují nebo způsobí, aby byly uplatněny, u vlády falešné nároky nebo účty, nebo vládě plní menší majetkovou hodnotou, než je uvedeno na účtu nebo vykonstruují či předloží falešný výkaz, aby snížili svůj závazek vůči vládě. Zákon předpokládá, že

jeho ustanovení budou prováděna buď ministrem spravedlnosti USA nebo žalobami soukromých osob „qui tam“. 18 U.S.C.A. §§ 286, 287, 31 U.S.C.A. §§ 3729–3733. *Viz také Qui tam action.*

Falsedad. Ve španělském právu lživost, překroucení pravdy, klam, podvod.

False decretales. Sbírka církevního práva, pocházející asi z poloviny 9. století, sepsaná pravděpodobně francouzským duchovním, který sám sebe nazýval Isidor (Isidor). Bývala hlavním sborníkem církevního práva až do 15. století, kdy byla prokázána její nevěrohodnost.

False demonstration. Vadný popis. Nesprávný popis osoby nebo věci v listině. Je-li popis osoby nebo věci zčásti pravdivý a zčásti chybný, může být chybná část odmítnuta a dar přijat na základě doktríny „vadného popisu“, pokud část, která je pravdivá, popisuje předmět nebo objekt daru s dostatečnou určitostí. Ve věci *Heins' Estate*, 132 Cal. App. 131, 22 P.2d 549.

False entry. Falešný účetní zápis. Nepravdivé vyjádření položek účtu slovy, číslicemi nebo znaky. Kdo provede první vadný záznám, bude činit vadné záznamy i v každé knize, která bude vycházet ze záznamu nebo záznámů v původní knize.

Záznam v bankovních knihách nebo knihách svěřenské společnosti, který je učiněn se záměrem vyvolat dojem něčeho nepravdivého nebo neexistujícího za účelem oklamat její úředníky nebo revizora účtu nebo zpronevěřit něco bance nebo svěřenské společnosti. *Agnew v. U.S.* 36, 17 S. Ct. 235, 41 L. Ed. 624.

False fact. Falešná skutečnost. V právu důkazním předstíraná, vymyšlená, vykonstruovaná událost. Skutečnost, která nebyla shledána pravdivou, ale pouze tvrzenou. Klamné zdání skutečnosti. *Viz Fabricated fact, Perjury.*

Falsehood. Nepravdivost. Tvrzení nebo zjištění, o něž je známo, že je nepravdivé a úmyslně klamné. Volný akt nebo prohlášení v rozporu s pravdou. Je způsobeno buď volným aktem účastníka nebo úkonem simulovaným nebo slovy. *Werner v. Southern Cal. Associated Newspapers*, Cal. App., 206 P.2d 952, 961. *Viz Perjury.*

False impersonation. Falešné vydávání se za někoho jiného. Trestný čin osoby jednající ve falešném zastoupení osoby jiné, z čehož je dovozována její nepravá identita, s úmyslem podvádět jiné a tím získat pro sebe nějakou výhodu a prospěch nebo užívat práva či výhody náležející osobě takto falešně zastoupené, popř. tuto osobu nějak zatížit výlohami, poplatky nebo odpovědností. Někoho falešně zastoupit a v tomto postavení jednat, přičemž tím vzniká nějaká výhoda jednajícímu nebo osobě jiné. *People v. Horkans*, 109 Colo. 177, 123 P.2d 824. *Viz také Impersonation, Personate.*

False implication libel. Druh žaloby na ochranu osobnosti, podané veřejným činitelem proti sdělovacímu prostředku konstatující, že novinový článek vyvolal falešný dojem nebo závěr, ačkoliv jednotlivá jeho tvrzení, vzata sama o sobě, byla pravdivá. *Price v. Viking Penguin*, 881 F.2d 1426, 1432.

False imprisonment. *Viz False arrest, Imprisonment, Probable cause.*

False instrument. Falešná, podvržená listina, podobná pravé, vyvolávající dojem, že pravá je. *Viz také Counterfeit, False making, Forgery.*

False judgment. Ve starém anglickém právu soudní příkaz k přezkoumání proinstančního rozhodnutí soudu hrabství, baronského soudu apod., který vydal ne-správný rozsudek.

Ve starém francouzském právu měla poražená strana sporu právo obvinit soudce, že vydali nesprávný nebo úplatný rozsudek, přičemž je mohla vyzvat na souboj. To se nazývalo „odvolání proti nesprávnému rozsudku“.

False Latin. Chybá latinská. Když bylo soudní řízení sepsáno latinsky a určité důležité slovo bylo uvedeno s chybou, nemělo to vliv na platnost obžaloby, prohlášení nebo pokuty. Pokud by však slovo nebylo latinsky, ani to nebylo připuštěno zákonem, a týkalo-li se hmotněprávní otázky, znamenala chyba neplatnost celku.

False light privacy. Byla-li podána žaloba na ochranu osobnosti proti sdělovacímu prostředku pro chybné uveřejnění nějaké zprávy, musel žalobce prokázat, pokud měla zpráva informativní hodnotu, že takové uveřejnění bylo provedeno se zlým úmyslem. *Time, Inc. v. Hill*, 385 U.S. 374, 87 S. Ct. 534, 17 L. Ed.2d 456.

False lights and signals. Klamavá světla a signály. Světla a signály klamavé a se zlým úmyslem vysílané, aby přivedly lodě do nebezpečí.

Falsely. Klamně. Klamným způsobem, mylně, nepravdivě, věrolomně nebo zrádně. *Dombroski v. Metropolitan Life Ins. Co.* 126 N.J.L. 545, 19 A.2d 678, 680. Vědomě něco tvrdit, anž je příčina vůbec pravděpodobná.

Slovo „klamně“, zejména v trestním zákoně, předpokládá něco více než jen pouhou nepravdu a zahrnuje věrolomně nebo zrádně nebo úmyslně podvádět. *United States v. Achtnar, C.C.A.N.Y.*, 144 F.2d 49, 52. Běžně užíváno ve smyslu zamýšlené nepravdy a podvodu, s úmyslem spáchat nějakou zradu nebo podvod. V souvislosti s vyhotovováním nebo změnou písemnosti lze za padělanou považovat písemnost, která není pravá, ale je sama o sobě klamavá nebo podvodná.

Viz také Counterfeit, Forgery.

False making. Falšování. Základní prvek padělání, kdy nedochází k věcné změně. Pojem se vztahuje ke způsobu, jímž je sepsána nebo provedena písemnost, spíše než k její podstatě nebo účinkům. Padělaná listina je taková, která je fiktivní, nepravá nebo v určité věcné složce je něčím jiným, než naznačuje, že má být, bez ohledu na pravdivost nebo nesprávnost údajů v ní uvedených. *Wright v. U.S.*, C. A. Ariz., 172 F.2d 310, 311. *Viz také Counterfeit, Forgery.*

False misrepresentation. *Viz False representation.*

False news. Falešné zprávy. Rozšířování falešných zpráv, při čemž může mezi královou Anglie a jejím lidem nebo významnými muži narůstat neshoda nebo jiná kolize, se pokládá za přestupek, St. 3 Edw. I, c. 34.

False oath. Křivá přísaha. „Křivá přísaha“ v konkursním řízení musí mít všechny prvky křivého svědectví podle common law, zejména vědomou nepravdu ve věci samé. Musí být učiněna vědomě a podvodně. Ve věci *Stone, D. C. W. H.*, 52 F.2d 639, 641. *Viz také False swearing, Perjury.*

False personation. *Viz False impersonation.*

False plea. *Viz Sham pleading.*

False pretences. Falešné záminky. Nezákoně od jiného získané peníze, zboží nebo statky, na základě podvodu nebo falešné informace. Jako delikt podle zákona je

tvořen – ačkoliv se jeho definice v různých pravomocích mírně liší – v zásadě témito prvky: 1) podvodný úmysl, 2) použití falešných záminek nebo vylíčení existujících skutečností, 3) dovršení zamýšleného podvodu prostřednictvím takových falešných záminek. *People v. Johnson*, 28 Mich. App. 10, 183 N.W.2d, 813, 815, 816. Takové vylíčení může vyplývat z chování nebo může se stávat ze zatajení nebo z neodhalení tam, kde je povinnost mluvit, jakož i z činů, konání, symbolů nebo vypočítaného projevu s úmyslem oklamat. *Right v. Sheriff, Washoe County*, 90 Nev. 168, 521 P.2d 371, 373.

Jiné definice „falešných záminek“ zahrnují: falešnou prezentaci existující skutečnosti, ať už ústné nebo písemné nebo chováním, které počítá s oklamáním, zamýšlivým oklamat a skutečně klame, přičemž jednající osoba získá od jiné nějakou hodnotu bez protiplnění; falešná prezentace přítomných nebo minulých skutečností vykalkulovaná tak, aby u osoby, již je určeno, vyvolalo důvěru, a doprovázená nebo spojená se slibem určitého budoucího jednání, *State v. Parkinson*, 181 Wash. 69, 41 P.2d 1095, 1097. Klamná prezentace přítomné skutečnosti, provedená s vědomím klamavého účinku, s úmyslem, aby účastník, jemuž je určena, podle ní ke své škodě jednal, přičemž k tomuto jeho jednání skutečně došlo. Klamná prezentace minulé nebo přítomné skutečnosti, provedená s vědomím klamavého účinku, s úmyslem oklamat a podvést, upravená k oklamání osoby, již je určena.

Podle Modelového trestního zákoníku (Model Penal Code), § 223.3, je osoba vinna „krádeži s podvodem“, jestliže obdrží majetek jiného podvodným způsobem.

Rozdíl od larceny. U zločinu krádeže nemá vlastník v úmyslu vzdát se svého majetku, ačkoliv se méně vzdát jeho držení, zatímco u falešných záminek nemá vlastník v úmyslu vzdát se svého majetku, který ovšem získal podvodem. Úmysl vlastníka majetku nevzdát se vlastnického titulu, ačkoliv se zříká jeho držení, je základním kritériem pro rozlišení mezi „krádeži podvodem“ a získáním majetku na základě „falešných záminek“. *Dobson v. State*, 74 Okl. Cr. 341, 126 P.2d 95, 101.

False representation. Klamná prezentace, vylíčení. Pro účely deliktu podvodné prezentace podle common law může jít buď o kladnou zavádějící prezentaci nebo o neuvádění věcné skutečnosti tam, kde byla povinnost ji uvést. *Rothenberg v. Aero Mayflower Transit Co., Inc.*, D.C.D.C., 495 F. Supp. 399, 406. V žalobě na náhradu škody vzniklé z „klamné prezentace“ musí žalobce uvést a dokázat zejména tyto náležitosti: 1) že prezentace byla učiněna, 2) že byla klamavá, 3) že odpůrce věděl, že je klamavá, 4) že žalobce věřil, že je pravdivá, 5) že žalobce spoléhal na tuto prezentaci a podle ní jednal, 6) že tím žalobce utrpěl újmu a 7) částku škody. *Viz také Deceit, False statement, Fraud, Material fact, Reliance*.

False statement. Falešné prohlášení. Prohlášení vědomě falešné nebo učiněné bez poctivého ohledu na jeho pravdivost a za účelem zavádět nebo klamat. *Third Nat. Bank v. Schatten*, C.C.A. Tenn., 81 F.2d 538, 540. Nesprávné prohlášení, jemuž se někdo podrobil s tím, že věděl o jeho nesprávnosti nebo aniž se zajímal o skutečná fakta a bez rozumného důvodu spoléhal na jeho správnost. *International Shoe Co. v. Lewine*, V.C.A. Miss., 68 F.2d 517, 518. Taková prohlášení jsou více než mylná a nepravdivá a zahrnují úmysl podvěst. *Schapiro v. Tweedie Footwear Corporation*, C.C.A. Pa., 131 F.2d 876, 878.

Podle ustanovení zákona je nezákonné, aby úředník nebo ředitel společnosti činil jakákoliv falešná prohlášení ohledně finanční situace společnosti. Tento výraz znamená něco víc než jen nepravdivě nebo mylně, nýbrž zahrnuje rovněž vědomí nepravdivosti a podvodu, spolu s úmyslem podvést osobu, již je falešné prohlášení určeno nebo sděleno.

Federální trestní zákon upravující falešná prohlášení se použije na tři různé delikty: falšování nebo padělání, zatajování nebo zakrývání věcného faktu nějakým úskokem či trikem, úkladem nebo machinací; dělat falešná, smyšlená a podvodná prohlášení nebo prezentace; a zhotovování nějakých falešných dokumentů nebo písemnosti. 18 U.S.C.A. § 1001.

Viz také Deceit, False representation, Fraud, Material fact, Perjury, Reliance.

False swearing. Křivá přísaha. Osoba, která činí falešné prohlášení pod přísahou nebo rovnocenné tvrzení nebo přísahá či potvrzuje pravdu takového prohlášení učiněného dříve, je vinna deliktem křivé přísahy, pokud: a) klam se objeví v úředním řízení, nebo b) klamání má zavádět úředníka veřejné správy při výkonu jeho úřední funkce. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code), § 241.2.

Podstatné náležitosti „křivé přísahy“ spočívají ve volní stránce, uvědomení si, absolutnosti a falešnosti přísahy nebo tvrzení ve věci týkající se případu, v němž činí účastník přísahu před osobou zmocněnou zákonem k přijetí přísahy. *Smith v. State*, 66 a. App. 669, 19 S.E.2d 168, 169. Musí jít o případ, v němž věc, ve které se přísahalo, byla předmětem soudního řízení nebo vyšetřování před velkou porotou nebo věci, v níž by obviněný mohl být postaven pod přísahu nebo v níž by byl požádán, aby přísahal. *Capps v. Commonwealth*, 294 Ky. 743, 172 S.W.2d 610, 611. *Viz také False oath, Perjury*.

False token. Falešný projev. V trestním právu znamená falešný dokument nebo znamení existence nějaké skutečnosti, všeobecně užívané k podvodu. Prostředek k získání peněz předstírání. *Viz Counterfeit, False weights*.

False verdict. Mylný rozsudek. *Viz Verdict*.

False weights. Nesprávné váhy. Nesprávné váhy a míry jsou takové, které nevyhovují státem nebo federací předepsanému standardu nebo zvyklostem, panujícím v místě a v oblasti obchodu, v nichž jsou užívány.

Falsi crimen. Simulovaný delikt. Podvodné podplacení nebo zatajení s cílem někoho pošpinit nebo skrýt (zatajit) pravdu a zaranžovat věci tak, aby vypadaly jinak, než skutečně jsou. Tento delikt může být spáchán 1) slovy, např. když svědek křivě přísahá, 2) písemně, např. osobou, která antidaktovala smlouvou, 3) činem, např. prodáváním podle nesprávných měr a vah. *Viz Crimen falsi*.

Falsification. *Viz Falsify*.

Falsify. Falšovat nebo padělat, dělat něco falešným, dát něčemu falešný vzhled. Zfalšovat komolením, změnou nebo doplňkem, pouštět se do padělání záznamu nebo dokumentu. Slovo „padělat“ může být použito ve dvou různých významech – pro něco záměrně a vědomě nepravdivého, udělaného se záměrem podvést, nebo něco nepravdivého dílem omylu nebo náhody. *Washer v. Bank of America Nat. Trust & Savinds Ass'n*, 21 Cal.2d 297, 301. *Viz také Alteration, Counterfeit, False, Forgery*.

Vyvrátit, prokázat falešnost nebo vadnost, zbavit účinnosti nebo prohlásit za neplatné. Týká se výroku, odvolání, apod.

Falsifying a record. Padělání záznamu. Je to zločin podle zákonů jednotlivých států Unie i zákonů federálních, kdy osoba, jež ví, že tak činit nesmí, padělá nebo se jiným způsobem pokouší měnit veřejné záznamy s úmyslem podvést nebo poškodit někoho nebo zatajit špatný čin. *Viz např. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code)*, § 244.4, 18 U.S. C. A. §§ 1506, 2071 2073.

Falsity. Falešnost. Pojem vyjadruje více než jen mylnost nebo nepravdivost, zahrnuje i vědomí nepravdivosti.

Falsonarius. Padělatel, podvodník.

Falso retorno brevium. Ve starém anglickém právu soudní příkaz, formálně uplatněný u šerifa, který provádí řízení ve věci padělané změny příkazu.

Falsum. Lat. Padělek. V kontinentálním právu falešná nebo padělaná věc, podvodné předstírání, padělek nebo napodobenina, jako padělaný podpis nebo listina. Také falšování, které může být buď zkreslením nebo zatajením pravdy nebo podvodnou změnou, např. vystříknutím nebo vymazáním části spisu.

Falsus. Lat. Falešný, podvodní, mylný, klamný, chybňý. Ve smyslu „klamný“ nebo „podvodní“ se užívá pro označení činů nebo chování osob, jakož i ve vztahu k věcem. Ve smyslu „mylný“ se používá ve vztahu k osobám v otázce osobní identifikace.

Falsus in uno, falsus in omnibus. Kdo lze jednou, lze vždy. *Dawson v. Bertolini*, 70 R.I. 325, 38 A.2d 765, 768.

Toto pravidlo znamená, že pokud svědek ve věci samé záměrně uvádí nepravdu s úmyslem podvádět, pak porota nemusí brát zřetel na celou jeho výpověď. *Hargrave v. Stockloss*, 127 N.J.L. 262, 21 A.2d 820, 823. Pravidlo se týká jen výhod důkazu. Nezbavuje porotu úkolu zkoumat důvěryhodnost celého svědectví křivě přísahajícího svědka ani ji neomlová při zvažování celého svědectví. *State v. Willard*, 346 Mo. 773, 142 S.W.2d 1046, 1052. Je to pouhé důkazní pravidlo, stanovící vyvratitelnou domněnkou, přičemž porota musí zvážit ostatní důkazy svědka jinak než ten, který byl falešný, a je její povinností vzít v úvahu to, co není zatiženo uvedenou domněnkou a je proto možno pokládat za pravdivý důkaz. Nejde o pravidlo důkazního řízení, ale o pomocný prostředek při zvažování a prověřování důkazů. *Dawson v. Bertolini*, 70 R.I. 325, 38 A.2d, 765, 768. Zvláště se používá na označení svědectví svědka, který – jak se ukázalo – křivě přísahal v jedné věci, a může být proto považován za nedůvěryhodného ve vztahu k celému zbytku jeho důkazu.

Fama. Lat. Pověst, charakteristika, vážnost, projev veřejného mínění.

Famacide. Ten, kdo ničí dobrou pověst, pomlouvač.

Fama, fides et oculus non patiuntur ludum. Pověst, důvěra a to, co vidíme vlastníma očima, nelze oklamat.

Fama quae suspicionem inducit, oriri debet apud bonos et graves, non quidem malevolos et male-dicos, sed providas et fide dignas personas, non semel sed saepius, quia clamor minuit et defamatio manifestat. Zpráva, která vyvolává podezření, by měla pocházet od dobrých a důstojných lidí; ne od lidí zlomyslných a zlovolných, ale od obezřetných a důvěryhodných osob; nikoliv jen jednou, ale opakováně, neboť povyk snižuje pověst a vyvolává pomluvy.

Familia. Rodina. Domácnost, domácí služebnictvo, výměra půdy, zvaná jinak „mansa“, která užívila rodinu.

V římském právu domácnost, rodina. Rodinné právo, právo nebo status hlavy rodiny nebo právo vykonávat moc hlavy rodiny nad ostatními. Mohlo příslušet pouze římskému občanovi, který byl persona sui iuris (osobou svéprávnou).

Ve španělském právu rodina, která zahrnovala i služebnictvo.

Familiae emptor. V římském právu zprostředkovatel, který odkoupil pozůstalost, pokud bylo prodáváno *per aes et libram*, tj. jako hotová platba při pořizování poslední vůle podle zákona Dvanácti desek. Tento kupující byl jen „nastrčený“ („Strohmann“), převádějící dědictví na rádného zůstavitelova nástupce (*haeres*).

Familiae erciscundae. V římském právu žaloba na rozdělení pozůstalosti mezi spoluředice. Byla uplatnitelná z důvodu žádoucího příspěvku na náklady vynaložené rodinou.

Familiar. Důvěrný, intimní. Dobrá nebo rozumná znalost nebo známost něčeho. Blízkost, intimita.

Familiares regis. Členové královské domácnosti. Starý titul pro „šest úředníků“ kancléřství v Anglii.

Familiarity. Blízká nebo rozumná znalost nebo známost něčeho.

Family. Význam slova „rodina“ nutně závisí na právním odvětví, v němž je použit, na záměru, který je jeho použitím sledován a okolnostech případu. *Le Roux v. Edmundson*, 276 Minn. 120, 148 N.W.2d 812, 814. Nejčastěji jde o skupinu osob, tvořenou rodiči a dětmi, otcem, matkou a jejich dětmi, nejbližší příbuzenstvo, vytvářející základní sociální jednotku v civilizované společnosti. *People v. Hasse*, 57 Misc.2d 59, 291 N.Y.S.2d 53, 55. Kolektiv osob, žijících v jednom domě v čele s jednou hlavou nebo vedením. Skupina pokrevně příbuzných, celé příbuzenství, které pochází ze společného předka nebo ze společného původu. Skupina příbuzných osob. *Hartley v. Bohrer*, 52 Idaho 72, 11 P.2d 616, 618. Manžel a manželka se svými dětmi, kdekoliv žijí, ať bydlí společně nebo nikoliv. *Franklin Fire Ins. Co. v. Shadid, Tex. Com. App.*, 68, S.W.2d 1030, 1032.

Toto slovo vyvolává představu příbuznosti, pokrevnosti nebo jiné blízkosti. *Collins v. Northwest Casualty Co.*, 180 Wash. 347, 39 P.2d 986, 989. V užším smyslu může být slovo „rodina“ použito zaměnitelně s pojmem domácnost. *Collins v. Northwest Casualty Co.*, 180 Wash. 347, 39 P.2d 986, 989.

V zákonech moderní společnosti, která vyhlašuje jako jeden ze svých cílů pomoc rodinám, vyjadruje totiž slovo skupinu osob sítících pod jednou střechou, které tvoří jeden rodinný kruh nebo osobu, které jsou vzájemně na sobě závislé výživou, nebo mezi nimiž je právní či mravní závazek vzájemné podpory, v nejširším smyslu pak zahrnuje všechny potomky jednoho předka. *Logan v. St. Louis Police Relief Ass'n, Mo. App.*, 133 S.W. 2d 1048, 1049, 1050.

V kontextu okruhu osob nepojištěných z pojistky motorového vozidla neomezuje se pojmem „rodina“ na osoby v určitém právním nebo pokrevním vztahu, nýbrž spíše zahrnuje ty, kteří žijí v kruhu domácnosti a jsou ekonomicky závislí na pojistěném (např. schovanec nebo svěřenec). *Brokenbaugh v. N. J. Manufacturers Ins. Co. et. al.*, 158 N. J. Super. 386 A.2d 433.

Descent and descendants. Potomci. Slovo „rodina“ může znamenat všechny potomky společného předka. *Logan v. St. Louis Police Relief Ass'n, Mo. App., 133 S.W. 2d 1048, 1049, 1050.* Ve věci *Lund's Estate, 26 Cal. 2d 472, 159 P.2d 643, 645*, nebo ty, kteří mají společný rodokmen nebo pocházejí z jednoho společného předka.

Homestead and exemption laws. Zákony o rodině a zákony o vynětí. K tomu, aby vznikla rodina, je třeba někoho, komu právo přiznává status hlavy rodiny, který na základě přirozených svazků nebo právních či mravních závazků má povinnost podporovat ostatní členy domácnosti. *Owens v. Alsthiller & Co., 263 Ky. 727, 93 S.W.2d, 844, 846.* Rodina je tvořena osobami, žijícími s jiným ve stejném domě, který je podporuje plně nebo zčásti a ony jsou proto na něm závislé, takže má právní nebo morální závazek takovou podporu poskytovat. *F.2d 508, 510.* Viz také *Dependent*.

Household. Domácnost. Ti, kteří žijí ve společné domácnosti pod celkovým řízením a kontrolou její hlavy. Rodina a domácnost jsou v podstatě synonyma pro určité účely.

Support. „Rodina“ je souborem osob žijících společně pod jednou hlavou, za takových okolností nebo podmínek, v nichž je tato hlava právně nebo morálně zavázaná podporovat ostatní členy a tito ostatní členové jsou na něm svoji podporou závislí. *Hurt v. Perryman, 173 Tenn. 646, 122 S.W.2d 426, 427.* Ti, kdož jsou oprávneni ze zákona obracet se k někomu o výživu a ochranu. Ve věci *Fulton's Estate, 15 Cal. App.2d 202, 59 P.2d 508, 510.* Viz také *Dependent*.

Wills. Závěti. Pokud jde o pořízení poslední vůle, slovo „rodina“ znamená skupinu osob spojených ve vzájemném vztahu buď sňatkem nebo pokrevně, žijících pohromadě pod jednou střechou a tvořících domácnost, jejíž hlavou je obvykle otec nebo manžel. Nejde však o fixní pojem a jeho význam do značné míry závisí na kontextu a účelu, k němuž je použit. Například, slovo „rodina“ bylo chápáno jako pojem zahrnující ty, kteří opustili otcovský dům, uzavřeli sňatek a založili své vlastní domovy, pokud z kontextu a účelu takový význam mohl být tomuto slovu připsán. *Magill v. Magill, 317 Mass. 89, 56 N.E.2d 892, 894, 896.*

Pokud je slova „rodina“ použito pro označení těch, kteří jsou oprávneni přijmout odkaz, zamýšlený význam slova závisí na kontextu závěti a na určení, komu byly z důvodu příbuzenství nebo přátelství odkázány věci, jež se staly předmětem zůstavitelovy velkorysosti.

Family allowance. Výživné pro rodinu. Je to určitá částka zůstavitelova majetku vyčleněná pro podporu vdovy a dětí během vyřízení pozůstalosti.

Family arrangement. Rodinné uspořádání. Pojem označující uspořádání vztahů mezi otcem a dětmi nebo mezi dědici zemřelého otce za účelem dispozice s majetkem nebo jeho dělení odlišným způsobem než tím, jaký by vyplýval z pouhé aplikace zákona, nebo označující rozdelení tohoto majetku mimo pozůstalostní řízení. V takových případech často samotný vztah mezi účastníky umožní ujednání i bez odpovídajícího protiplnění. Viz také *Family settlement*.

Family automobile doctrine. Doktrína rodinného automobilu. V řadě jurisdikcí platilo, že když automobil používá rodina, je majitel auta odpovědný za nedbalost příslušníka rodiny, který má řidičské oprávnění, jíž se

dopustí při řízení rodinného automobilu. Většina států tuto doktrínu zrušila nebo omezila její uplatňování. Doktrína spočívá na tom, že automobil poskytuje rodině manžel (hospodář) jako hlava rodiny podle common law. Otec, který výslově nebo mlčky souhlasí s používáním automobilu členem jeho rodiny, vystupuje jako zmocnitel a člen rodiny je v tomto případě zmocněc, tudíž otec odpovídá za nedbalost způsobenou při řízení rodinného automobilu členem rodiny. *Donn v. Kunz, 52 Ariz. 219, 79 P.2d 965, 966, 967.* Viz také *Family group; Family purpose doctrine*; což jsou synonyma.

Family Bible. Rodinná kronika. Rodinná bible, kam se zapisují záznamy o narození, sňatcích a úmrtí členů rodiny.

Family car doctrine. Viz *Family automobile doctrine*.

Family council. Rodinná rada. Viz *Family arrangement; Family meeting; Conseil de famille*.

Family court. Soud pro věci rodiny. „Rodinné soudy“ existují v několika státech. Třebaže se jejich jurisdikce v jednotlivých státech liší, obvykle jsou příslušné pro 1) řízení ve věci zneužívání, týrání a zanedbávání dětí, 2) neplacení výživného, 3) určování rodičovství a stanovení povinné výživy pro nemanželské děti, 4) odnětí péče vzhledem k dlouhodobému zanedbávání, 5) řízení týkající se delikvence mladistvých a zjištování, zda mladistvý potřebuje dohled, 6) řízení ve věcech trestních činů proti rodině. Rodinný soud může být i sekcí nebo odborem soudu s obecnou jurisdikcí.

Family disturbance. Provinění proti rodině. Široký pojem označující libovolný trestný čin nebo přečin uvnitř rodiny nebo dotýkající se rodiny.

Family Division. Sekce Nejvyššího soudu v Anglii, která je příslušná ve věcech rodiny. V minulosti se jí říkalo Probate, Divorce and Admiralty Division, byla však v r. 1970 přejmenována. Viz *Zákon o řízení ve věcech manželství a rodiny z r. 1984 (Matrimonial and Family Proceedings Act)*. Viz také *Family court*.

Family expense statutes. Zákony o rodinných výdajích. Státní zákony, které umožňují zatižit majetek manžela nebo manželky dluhy, k nimž došlo v souvislosti s využíváním a podporou rodiny, jako je nájem, potraviny, oblečení a školné.

Family group. Velká rodina. Ve smyslu doktríny o rodinném automobilu se za velkou rodinu nepovažují jen příbuzní majitele auta, ale i členové jeho domácnosti, jimž je dovoleno automobil používat. Viz také *Family automobile doctrine; Family purpose doctrine*; což jsou synonyma.

Family law. Rodinné právo. Odvětví práva, jinak nazývané též „domestic relations law“, které se zabývá otázkami adopce, nápravy, rozrodu, odluky, otcovství, poručnicktví, výživného a péče o děti. Viz také *Family court*.

Family meeting. Rodinná rada. V Louisianě jde o poradní porotu, kterou povolává soud na pomoc při rozdělování o otázkách týkajících se členů rodiny. Právní institut v Louisianě, který označuje radu příbuzných (nebo přátele, pokud příbuzní nejsou) nezletilé osoby, která se schází, aby se poradila o její výchově a správě jejího majetku. Odpovídá termínu „conseil de famille“ ve francouzském právu.

Family partnership. Rodinné společenství. V daňovém zákoně jde o společenství skládající se z členů rodiny, zejména jen z manželských partnerů, přímých předků,

potomků a majetku svěřeného ve prospěch těchto osob. Daňový zákoník (I.R.C.) § 704(e).

Family physician. Rodinný lékař. Lékař, který pravidelně navštěvuje rodinu, nebo působí jako zdravotní poradce rodiny. Nemusí však přicházet ke všem případům a nemusí se s ním radit všichni členové rodiny.

Family purpose doctrine. Doktrína rodinného účelu.

Tato doktrína říká, že když majitel zakoupí automobil pro potřebu, rekreaci, oddych, zábavu a pod. své rodiny, bude se na kteréhokoli člena této rodiny, který řídí automobil, pohližet jako na zmocnence majitele a majitel bude odpovědný za zranění, která utrpí třetí osoba z důvodu nedbalého řízení vozidla členem rodiny. *Freeland v. Freeland, 152 W. Va. 332, 162 S.E.2d 922, 925.* Celá řada států tuto doktrínu odmítla nebo omezila její uplatnění. Viz také *Family automobile doctrine a Family group*, což jsou synonyma.

Family service rule. Viz *Family automobile doctrine*.

Family settlement. Vypořádání rodinného majetku. Dohoda mezi členy rodiny, v níž si mezi sebou rozdělí majetek rodiny. *Fitzgerald v. Nelson, 159 Or. 264, 79 P.2d 254, 255.* Ujednání nebo dohoda mezi dědici zemřelé osoby, v níž se dohodnou na rozdělení nebo na správě pozůstalosti mimosoudně. *Wright v. Saltmarsh, 174 Okl. 226, 50 P.2d 694, 703.* Prakticky je tento termín totožný s „family arrangement“ (v.t.).

Famosus. V římském a starém anglickém právu „negativně se dotýkající pověsti“; urážlivý, utrhačný, hanlivý.

Famosus libellus. Hanlivý spis. Pamflet. Výraz z římského práva označující druh újmy, která se téměř rovná urážce nebo pomluvě.

Fanatic. Fanatický. Náboženský nebo politický horlivec. Osoba s výstředními názory nebo s přílišným entuziasmem zvláště v otázkách politiky nebo náboženství.

Fanciful terms. Podivinské výrazy. V zákoně o obchodních známkách jde o výrazy, které nedávají smysl. Lze je registrovat jako obchodní známku, i když nezískaly druhotní význam. *Abraham Zion Corp. v. Lebow C.A.N.Y., 761 F.2d 93, 104.*

Fanega. Ve španělském právu plošná míra, která byla v jednotlivých provincích různá, ve španělských osadách v Americe se však rovnala 6400 varas (čtverečním yardům).

Fannie Mae. Viz *Federal National Mortgage Association*.

Faqueer. Viz *Fakir*.

FAR. Viz *Federal Acquisition Regulations*.

Fardel of land. Ve starém anglickém právu čtvrtina čtverečního yardu.

Farding—deal. Čtvrtina akru.

Fare. Cesta, plavba. Jízdné. Poplatek za dopravu, který platí cestující. Platící cestující. V souvislosti s mezistátní přepravou ve významu osobního přepravního tarifu schváleného příslušným státním orgánem. *Krause v. Pacific Mut. Life Ins. Co. of California, 141 Neb. 844, 5 N.W.2d 229, 232.*

Farleu (or Farley). Poplatek, který platili dědici nájemce pánoni namísto nejcennější movité věci zůstavitele. Méně často namísto „heriot“, čili nejlepšího dobytce.

Farlingarii. Pasáci (prostitutek); cizoložníci.

Farm. n. Statek, hospodářství, farma. Pozemek, na němž se pěstují plodiny, pase nebo chová dobytek nebo se provádí jiná zemědělská výroba. Zahrnuje mléčnou farmu, dobyteční a drůbeží farmu. Původní význam tohoto slova byl pacht, renta, pronájem půdy; později se přirozeně omezil na půdu, z níž se platila renta nebo nájem. Zaplatit poplatek za právo vybírat daně. Viz také *Famer*.

Farm. v. Pronajmout, postoupit na časově omezenou lhůtu za stanovený nájem. Obdělávat, hospodařit, farmarít, sedlačit.

Farm Credit Administration. Správa pro úvěrovou podporu farm. Nezávislý federální orgán, který odpovídá za dohled nad činnostmi spojenými se systémem úvěrování družstevních farm a za jejich koordinaci. Systém se skládá z Federálních pozemkových bank a Federálního sdružení pozemkových bank, Federálních bank pro zprostředkování úvěrů, Sdružení pro úvěrování produkce a z družstevních bank. Původně celý systém financovaly Spojené státy, dnes je však v úplném vlastnictví uživatelů. Viz také *Farmers Home Administration; Federal farm credit system*.

Farm crossing. Polní křížovatka. Cesta vedoucí pod nebo nad železniční tratí k pozemku za ní.

Farmer. Farmář, sedlák, zemědělec, hospodář. Ten, kdo si na životby vydělává podnikáním nebo prací v oblasti zemědělské výroby. *Skinner v. Dingwell, C.C.A. Iowa, 134 F.2d 391, 393;* Kdo obdělává půdu nebo ji používá k hospodaření, *Kaslovitz v. Reid, C.C.A. Utah, 128 F.2d 1017, 1018.* Ten, kdo žije z příjmu své farmy a kdo ji provozuje jako svou hlavní činnost, kdo se osobně zabývá farmařením, *Shyvers v. Security—First Nat. Bank of Los Angeles, C.C.A. Cal., 108 F.2d 611, 612, 613.* Kdo obdělává velký pozemek jedním ze zavedených způsobů obdělávání, ati již jako vlastník nebo nájemce, *Kaslovitz v. Reid, C.C.A. Utah, 128 F.2d 1017, 1018.* Ten, kdo řídí hospodařství a pracuje na farmě, *Stoner v. New York Life Ins. Co., Mo. App., 90 S.W.2d 784, 795.* Kdo vynakládá práci a produkční úsilí na obdělávání půdy, na pěstování a prodeji plodin a tím uspokojuje své finanční potřeby. Kdo se přednostně, osobně a v dobré výře zabývá farmařením, ač při něm nemusí trávit veškerý svůj čas, kdo pracuje na farmě sám a kdo se nezabývá jinou činností, *In re Lindsay, D. C. Tex., 41 F. Supp. 948, 950.* Viz také *Husbandman*. Zákon o bankrotu definuje farmáře jako osobu, která získala 80 procent svých hrubých příjmů z vlastní nebo jí provozované farmy v roce bezprostředně předcházejícím zahájení konkursního řízení. Zákon o bankrotu (*Bankruptcy Code*) § 101. Viz také *Bankruptcy proceedings (Family farmer bankruptcy)*.

Farmer bankruptcy. Viz *Bankruptcy proceedings (Family farmer bankruptcy)*.

Farmers Home Administration (FmHA). Orgán ministerstva zemědělství, který poskytuje přímé hypoteckární úvěry, hypoteckární pojistění farm a záruky farmařům na venkově a v malých městech. Viz také *Farm Credit Administration; Federal farm credit system*.

Farming operation. Provozování farmy, hospodaření. Zákon o bankrotu tento pojem definuje jako farmaření, obdělávání půdy, výrobu mléka, chov dobytka a drůbeže, pěstování užitkových plodin a primární živočišní výrobu. Zákon o bankrotu (*Bankruptcy Code*) § 101.

Farming products. Zemědělské produkty. Všechny výrobky, které vznikají na farmě prací těch, kdo se zabývají zemědělskou výrobou, a které jsou dodávány v uživatelném stavu na trh, na rozdíl od zpracovaných zemědělských výrobků a průmyslové výroby. Produkty rostlinné a živočišné výroby v nezpracovaném stavu ve vlastnictví farmáře – dlužníka. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 9–109(3).

Farming purposes. Zemědělské účely. Tento pojem se neomezuje jen na pouhé obdělávání půdy a údržbu hospodářských stavení, nýbrž zahrnuje i chov dobytka a rostlinnou výrobu. State v. Superior Court for Walla Walla County, 168 Wash. 142, 10 P.2d 986, 987. *Viz* Farming operation.

Farm labor or laborer. Zemědělská práce nebo zemědělský dělník. „Agricultural employment“ a „farm labor“ jsou prakticky synonyma a zahrnují veškeré zemědělské práce a s nimi související činnosti. Smythe v. Phoenix, 63 Idaho 585, 123 P.2d 1010, 1012. Osoba zaměstnaná na farmě, zvláště zaměstnanec vykonávající všechny druhy zemědělských prací. Dělník, jehož zaměstnává a platí farmář za přepravu nezpracovaných zemědělských výrobků. Cedarburg Fox Farms v. Industrial Commission, 241 Wis. 604, 6 N.W.2d 687, 689, 690. Ten, kdo se pravidelně věnuje běžné zemědělské práci jako výdělečnému zaměstnání. Kdo pracuje na farmě v rostlinné či živočišné výrobě nebo kdo vykonává běžné zemědělské práce. *Viz* také Agricultural labor; Farmer.

Farm let. Pronájem farmy. Odborný výraz z nájemních smluv, jehož přesný význam zní „pronájem farmy proti úhradě renty splácené v zemědělských výrobcích“. *Viz* také Fee—farm; Fee—farm rent.

Farm out. Pronajmout na určitou dobu za stanovenou rentu. Svěřit do cizí péče nebo do plnění jiného. Vyčerpat půdu monokulturou. Ve starém Římě a v předrevoluční Francii existoval systém, v němž bylo možno pronajmout právo vybírat daně. V Anglii byl pronajímán výběr potravinových daní, které se tak enormně zvýšily. Po zrušení možnosti pronajmout výběr potravinových daní v Anglii byl tento systém po sjednocení Anglie a Skotska zrušen i ve Skotsku. Ve všech těchto případech přispěl tento systém k vykoristování a útisku lidu a ve Francii končilo nemálo zemědělských hospodářů za odpor proti témtoto daní na šibenici.

Farmout agreement. Dohoda o zadání práce. Dohoda, v níž se osoba, která si pronajala těžební právo na ropu a plyn, zaváže převést část svého majetkového podílu na jiného, který se zaváže provést vrty a zkušební provoz. Podle standardních dohod o zadání práce vrtá najatý provozovatel na vlastní náklady a po zjištění komerčního využití vrty se dohodne s převoditelem na jeho dalším provozování, přičemž převoditel si ponechá doložovací poplatek. Northern Natural Gas Co. v. Grounds, D.C. Kan., 292 F. Supp. 619, 628.

Farm products. *Viz* Farming products.

Farrier. Podkovář.

Farthing. Čtvrtina anglického penny.

Farthing of gold. Stará anglická mince o hodnotě čtvrtiny noblu.

Farthing of land. Velká výměra půdy, nezaměňovat s „farding—deal“ (v.t.).

Farvand. Samo o sobě znamená toto slovo „cesta po moři nebo po vodě“. Používá se zejména ve smlouvách o pronájmu lodí.

Fas. Lat. Právo, spravedlnost, božský zákon. V neorganizované společnosti to byla vůle bohů ztělesněná v soustavě norem upravujících obřady a chování lidí.

F.A.S. „Free alongside ship“. Vyplaceně k boku lodi. Dodací podmínka, podle níž musí prodávající dodat zboží do konkrétního nakládacího přístavu a do tohoto místa nese veškeré náklady a riziko ztráty. Používá se v cenových nabídkách a znamená, že cena zahrnuje veškeré dopravní náklady za dodávku zboží k boku lodi. *Viz* Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2–319(2).

FASB. *Viz* Financial Accounting Standards Board.

Fast—day. Postní den. Den půstu, pokání a tlumení vásní nábožensky motivovanou zdrženlivostí.

Fastermans, fastermannes, or fastingmen. Lidé bohatí a dobré pověsti. Ručitelé, kteří byli podle saského právního rádu zavázáni vzájemně ručit za své bezúhonné chování.

Fast estate. *Viz* Estate.

Fasti. V římském právu soudní. *Dies fasti* – dny, kdy praetor mohl vystupovat v roli soudce.

Fatal errors. Fatalní chyby. Vady a omyle, které zdůvodňují obnovu řízení. Omyle, které způsobily poškození jedné ze stran. Na základě takových chyb má poškozená strana právo na nový soud, na rozdíl od neškodných chyb, které právo na obnovu řízení nezakládají. *Viz* Error; Plain error rule.

Fatal injury. Smrtelné zranění. Pojem z pojišťovacích smluv, kde označuje zranění s následkem smrti. Nejde o „disability“ (pracovní neschopnost, invalidita), což znamená zranění, které brání pojistěnci vykonávat jeho zaměstnání, nemá však za následek smrti.

Fatal variance. Fatalní nesoulad. Nesoulad v obžalobě, která uvádí obviněného v omylu při vedení obhajoby nebo mu brání podat námitku o dvojím stíhání. K „nesouladu“ dochází, když se liší skutečnosti prokázané při přelíčení a žalované skutečnosti. Nesoulad ovšem zdůvodní zrušení odsuzujícího rozsudku, jen když se dotkne „základních práv“ odsouzeného, tj. když jsou v důsledku nesouladu obviněnému oděpřeny konkrétní informace, které potřebuje k přípravě své obhajoby, k přípravě na „překvapení“ při procesu a brání mu v prosazení jeho ústavního práva na ochranu před dvojím stíháním. U.S. v. George, C. A. Mass., 752 F.2d 749, 753. Nesoulad musí protistranu v nějakém materiálním ohledu uvádět v omylu. Lorenz v. Santa Monica City High School Dist., 51 Cal. App.2d 393, 124 P.2d 846, 851. *Viz* také Variance.

Fatetur facinus qui judicium fugit. Ten, kdo prchá před soudem, přiznává svou vinu.

Father. Otec. Rodič mužského pohlaví. Muž, který zplodil dítě. Přirozený otec, zploditel. Pokud jde o domnělého otce viz heslo Putative father.

Father-in-law. Tchán. Otec manžela nebo manželky.

Fathom. Míra hloubky vody rovnající se šesti stopám nebo 1,829 m. Občas se používá v horním právu i jako plošná míra, kdy má hodnotu 36 čtverečních stop.

Fatua mulier. Prostitutka.

Fatuitas. Ve starém anglickém právu hloupost, pitomost.

Fatum. Lat. Osud, nadlidská moc. Ztráta nebo její příčina, které člověk nemůže zabránit ani ji předvídat.

Fatum judicium. Nerozumný rozsudek nebo verdikt. Pokud jde o nerozumný rozsudek, je takovým spíše z důvodu hlopousti nebo křivé přísahy, nikoli z důvodu úmyslu, který by zakládal trestný čin.

Fatuus. Blázen, idiot, hlupák. Hloupý, bláznivý, absurdní, nemoudrý, nerozumný, neuvážený. *Viz* Fatum judicium.

Fatuus, apud jurisconsultos nostros, accipitur pro non compos mentis; et fatuus dicitur, qui omnino desipit. Pod hlupákem chápou naši právníci člověka nezdravého rozumu; a „hlupákem“ je ten, kdo je úplně bláznivý.

Fatuus praesumitur qui in proprio nomine errat. Za prostáčka se považuje ten, kdo dělá chyby pod vlastním jménem.

Faubourg. Ve francouzském právu a Louisianě jde o distrikt nebo příměstí, které sousedí s větším městem. Předměstí.

Fauces terrae. Čelisti země. Úzké mysy vybíhající do moře a svírající mezi sebou záliv.

Fault. Chyba, vada. Nedbalost. Vada v úsudku nebo jednání. Odchýlení se od povinnosti nebo počestnosti. Nedostatek nebo zanedbání péče či plnění jako důsledek nepozornosti, neschopnosti, nezpůsobilosti či zkažnosti. Nepočitivý úmysl. Zanedbání povinnosti. Continental Ins. Co. v. Sabine Towing Co., C.C.A. Tex., 117 F.2d 694, 697. Podle principu obecné odpovědnosti je „fault“ porušení povinnosti vyplývající ze zákona nebo smlouvy. Angelo Pavone Enterprises, Inc., v. South Cent. Bell Telephone Co., La. App. 4 Cir., 459 So.2d 1223, 1226. Tímto termínem se označuje jednání, které lze charakterizovat jako hanebné, odsouzení hodné, nevhodné a trestuhodné. Kersey Mfg. Co. v. Rozic, 207 Pa. Super. 182, 215 A.2d 323, 325.

Fauntleroy doctrine. Doktrína z případu Fauntleroy v. Lum, 210 U.S. 230, 28 S. Ct. 641, 52 L. Ed. 1039, v němž Nejvyšší soud rozhodl, že stát USA musí plně respektovat rozsudek vynesený v jiném státě USA, jestliže tento stát má k vynesení takového rozsudku pravomoc, i když se tento rozsudek zakládá na žalobním důvodu, který neuznává právo státu, v němž se požaduje jeho vynucení.

Fautor. Staré anglické právo. Přívrženec, stoupenc; podněcovatel, spoluviník. Ten, kdo podněcuje k odporu proti vykonání soudního úkonu.

Španělské právo. Komplíc, spolupachatel. Osoba, která jinému napomáhá při páchaní trestného činu.

Faux.

Kontinentální právo. Podvodné pozměňování pravdy. Vydávání za pravé toho, co ve skutečnosti pravý není. V latině tomu odpovídají pojmy *falsum* nebo *crimen falsi*.

Francouzské právo. Lhaní. Falzifikace nebo podvodné pozměňování či skrývání věci slovem, písmem nebo činem. Tento pojem lze vyložit třemi způsoby. V nejširším smyslu jde o úmyslné či neúmyslné pozměňování pravdy čili lhaní. V méně širokém významu jde o pozměňování pravdy doprovázené podvodem, *mutatio veritatis cum dolo facta*. A nakonec v úzkém, nebo v čistě právním významu, jestliže se posuzuje otázka

zda „lež“ je trestným činem, musí jít o podvodné pozměňování pravdy v případech, které uznává a trestá zákon.

Staré anglické právo. Lživý; padělaný. *Faux action* – lživé obvinění. *Faux money* – padělané peníze. *Faux peys* – falešné váhy. *Faux serement* – křivá přísaha.

Favor. n. Zvýhodnění, nikoli však zvýhodnění, jež vyplývá z povinnosti, práva či soudního rozhodnutí. Přízeň, přátelecké chování k někomu. Zaujatost; shovívavost; předpotajost. *Viz* Challenge.

Favor. v. Prokazovat přízeň; pomáhat nebo mít sklon k pomocí; projevovat neobjektivní náklonnost k někomu; synonymem je „support“.

Favorabilia in lege sunt fiscus, dos, vita, libertas. Zákon zvýhodňuje státní pokladnu, věno, život a svobodu.

Favorabili rei, potius quam actores, habentur. Musí se pomáhat spíše žalovanému než žalujícímu.

Favorabili sunt executiones aliis processibus quibuscumque. Výkonům rozhodnutí se dává přednost před všemi ostatními procesními úkony.

Favored beneficiary. Podle zásady, že tajné vztahy a činnost privilegovaných beneficien při sepisování poslední vůle vyvolávají evidentní předpoklad nepatričného vlivu, je privilegoványm beneficienem ten, kdo dostal za daných okolností přednost před ostatními, kteří měli stejně nároky na pozůstalost. Mindler v. Crocker, 245 Ala. 578, 18 So.2d 278, 281.

Favored nation. Privilegovaná, zvýhodněná země. *Viz* Most favored nation clause.

Favores ampliandi sunt; odia restringenda. Laskavosti at' se rozšiřují; protivnosti at' se omezují.

Favoritism. Zvýhodňování, protekcionářství. Nespravedlivé preferování a výběr vycházející z přátelských vztahů a dalších faktorů, nikoli ze zásluh. *Viz* Nepotism; Patronage.

Favor legitimationis. Přednost má legitimita. V mezinárodním právu soukromém se tento princip uplatňuje, jde-li o případy legitimacy dětí.

Favor matrimonii. Přednost má manželství. V mezinárodním právu soukromém se tento princip uplatňuje při uznávání platnosti manželství.

Favor negotii. Přednost má dohoda. V mezinárodním právu soukromém jde o právní princip, který dává přednost dohodě stran před výkladem, podle něhož by byla dohoda právně neplatná a nevynutitelná.

Favor paternitatis. Přednost má otcovství. Právní princip který se uplatňuje, jde-li o platnost uznání otcovství dítěte.

Favor solutionis. Přednost má plnění. Výkladové pravidlo, které se uplatňuje při sporech o to, které právo se má aplikovat na plnění smlouvy.

Favor testamenti. Přednost má závěť. Obecné pravidlo, které v mezinárodním právu soukromém upřednostňuje platnost poslední vůle.

F.B.I. *Viz* Federal Bureau of Investigation.

F.C.A. *Viz* Farm Credit Administration.

F.C.C. *Viz* Federal Communications Commission.

F.C.I.C. Federální korporace zabývající se pojišťováním úrody (Federal Crop Insurance Corporation). *Viz* Insurance.

F.D.A. Viz Food and Drug Administration.

F.D.I.C. Viz Federal Deposit Insurance Corporation.

Feal. Věrný. Nájemci v rytířské službě přisahali svým pánum, že jim budou věrní a loajální (feal and leal). *Feal homager* – věrný poddaný.

Fealty. Ve feudálním právu lenní věrnost; oddanost feudálnímu majiteli panství; feudální povinnost nájemce neboli vazala, která ho zavazovala zachovávat věrnost svému pánu a prokazovat mu poslušnost a služby. Existovaly dva druhy věrnosti: obecná, kterou byly povinovány všechni poddaní svým pánum, a speciální, která vyplývala jen z přísahy a z léna. „Fealty“ znamená věrnost a „feal and leal“ znamená věrný a loajální. Nájemci v rytířské službě a nájemci s lenními služebnostmi museli skládat přísahu věrnosti králi a svým bezprostředním feudálním pánum, přičemž přisaha věrnosti byla podmínkou jejich léna a její porušení mělo za následek propadnutí jejich majetku. Třebaže zahraniční právníci považují pojmy „fealty“ a „homage“ za synonyma, jeličkož v některých evropských zemích byly tyto dva závazky sloučeny do jednoho, v Anglii byly rozlišeny a neznamenaly totéž. *Homage* bylo přijetí léna a *fealty* byla přisaha věrnosti vazala, v podstatě feudální pouto a nezbytný princip manství, bez něhož by nemohlo existovat.

Fear. Strach, obava. Uvědomění si zla; hrůza; vědomí přibližujícího se nebezpečí. Duševní reakce na hrozbu. Hluboká úcta a bázeň. Hobbsův zákon obsahuje definici vydírání, které zahrnuje i strach (obavu) z ekonomické ztráty, jakož i z tělesného ublížení. U.S. v. Addonizio, C.A.N.J., 451 F.2d 49, 72.

Feasance. Jednání, konání, plnění. Viz Malfeasance; Misfeasance; Nonfeasance.

Feasant. Provádění, dělání, např. ve frázi „damage feasant“ (poškozování), která se používá, když se mluví o dobytku, který se zaběhl na cizí pozemek.

Feasible. Uskutečnitelný, proveditelný, realizovatelný, možný, pravděpodobný. Rozumné ujištění o úspěšnosti. Viz Possible.

Feasor. Činitel, tvůrce. *Feasors del estatute* – tvůrci zákona. Používá se i ve složených tvarech, jako je „tort-feasor“ – ten, kdo úmyslně poruší právo, pachatel.

Feasts. Svátky v církevním kalendáři. V minulosti se jim datovaly písemné právní úkony a v Anglii byly termínen kvartálních splátek nájemného. Před r. 1875 začínalo funkční období anglických soudů jedním ze čtyř hlavních církevních svátků.

Featherbedding. Na růžích ustláno. Název zaměstnavatelské politiky, při níž se uměle udržuje nebo zvyšuje počet zaměstnaných pracovníků nebo se zvyšuje časový objem práce potřebný na vykonání určitého úkolu. Vyplývá z požadavků zaměstnanců na pracovní jistoty ve světě technologických inovací.

F.E.C.A. Viz Federal Employees' Compensation Act.

Feciales. Ve starém Římě kněží, kteří plnili funkce velvyslanců. Později se jejich funkce omezovala spíše na vyhlašování války a míru.

Fecial law. Odvětví římské právní vědy, která se koncepčně přiblížovala dnešnímu systému mezinárodního práva. Zabývala se velvyslanectvími, vyhlašováním války a mírovými smlouvami. Název pochází od *feciales* (v.t.), kteří diplomaci vykonávali.

Federal. Federální. Týkající se nejvyšší státní moci ve svazku států americké federace. Vychází z Ústavy USA, která ji upravuje. Federace jako státní moc, která je rozdělena mezi centrální moc (federaci) a určitý počet územních jednotek, které federaci tvoří (tj. států). Viz také Federal government.

Federal Acquisition Regulations. Federální právní úprava vládních zakázek. 48 CFR (Ch. 1).

Federal Acts. Federální zákony. Zákony přijaté Kongresem, které upravují otázky svěřené Ústavou federaci.

Federal agency. Federální výkonný orgán. Výkonná složka, vojenská složka, vládní korporace (státní podnik) či jiná organizace v rámci výkonné moci včetně Výkonného úřadu prezidenta nebo jiných správních orgánů. 5 U.S.C.A. § 552(f).

Federal Aviation Administration. Federální správa letectví. FAA (předtím Federal Aviation Agency) se stala součástí ministerstva dopravy v r. 1967 po přijetí Zákona o ministerstvu dopravy (80 Stat. 932). Jejím úkolem je vydávat předpisy o leteckém provozu v zájmu zvyšování jeho bezpečnosti, podporovat civilní letectví a rozvoj letišť, efektivně využívat vzdušný prostor, vyvíjet a provozovat jednotný systém kontroly leteckého provozu civilních a vojenských letadel, zpracovávat a realizovat programy a právní úpravu zaměřenou na kontrolu huku, aerodynamických třesků a dalších ekologických vlivů civilního letectví.

Federal Bureau of Investigation. Federální úřad pro vyšetřování. FBI (založený v r. 1908) má za úkol vyšetřovat porušování federálních zákonů kromě těch, které byly zákonem přiděleny jinému federálnímu orgánu. Do působnosti FBI spadá celá řada úkolů v oblasti trestní, občanskoprávní a bezpečnostní. Patří k nim špiónáž, sabotáž a další podvratné aktivity, únosy, vydírání, bankovní loupeže, přeprava kradeného zboží mezi státy, otázky občanských práv, hazardní hry v mezistátním styku, podvody spáchané na vládě, útoky a atentáty na prezidenta a další federální činitele. FBI spolupracuje s dalšími orgány činnými v trestním řízení v oblasti identifikace pomocí otisků prstů, laboratorních služeb, policejního výcviku a Celostátního informačního střediska pro trestnou činnost.

Federal census. Federální sčítání lidu. Sčítání lidu ve státě, území nebo v části státu, které se provádí, řídí nebo kontroluje Úřadem pro sčítání lidu USA, a které tento úřad schválí. Viz Census.

Federal citizenship. Federální občanství. Práva a povinnosti z titulu právního postavení občana USA. Právní status občana USA. Osoba narozená nebo naturalizovaná v USA podléhající jejich jurisdikci je občanem USA a občanem toho státu, v němž má bydliště. 14. Dodatek k Ústavě USA. Viz také Citizenship; Naturalization.

Federal common law. Federální common law je odvětví precedenčního (soudcovského) práva, které tvoří federální soudy. Uplatňování tohoto práva omezuje doktrína z případu *Erie* a Zákon o zásadách soudního rozhodování (Rules of Decision Act), který stanoví, že až na případy upravené ústavou, smlouvami, v nichž jsou stranou USA, a kongresovými zákony, musí federální soudy aplikovat státní právo. Federální common law se vyvinulo zejména v oblasti „majetkových“ zájmů, admirality a zahraničních vztahů. *Erie R. Co. v. Tompkins*, 304 U.S. 64, 58 S. Ct. 817, 82 L. Ed. 1188. Viz také *Erie v. Tompkins*; Rules of Decision Act; *Swift v. Tyson Case*.

je suverénní a nezávislý a z nichž každý si zachovává svou důstojnost, organizaci a suverenitu. Ústřední moc odevzdávají členské státy omezené kontrolní a řídící pravomoci, jako jsou mezinárodní a diplomatické vztahy. V tomto případě jsou stavebním kamenem konfederace států a ústřední moc působí na ně, nikoli na jednotlivé občany. Na druhé straně federaci tvoří unie států (např. USA), přičemž tento svazek není natolik tuhý, aby ničil jejich individuální organizační struktury nebo aby je zbavoval jejich pseudosouverenity, pokud jde o správu jejich čistě místních věcí; je to ovšem natolik pevný svazek, že ústřední moc má jak vnější, tak vnitřní suverenitu, přičemž správa společných záležitostí je namířena nikoliv na státy jako organizační jednotky, ale na lid jako kolektiv občanů celé země. Němčina rozlišuje tyto dvě formy vlády pomocí pojmu „Staatenbund“ (konfederace států) a „Bundesstaat“ (federace). Viz také Federal.

Federal grand jury. Viz Jury.

Federal Home Loan Bank Board. Federální bankovní rada pro úvěrování bytové výstavby. Federální orgán, který byl v minulosti pověřen řízením spořitelních a úvěrových sdružení a systému federálních bank pro úvěrování bytové výstavby. Byl zrušen v r. 1989 a jeho funkce dnes vykonává Office of Thrift Supervision a Federal Housing Finance Board. Viz také Federal Housing Finance Board; Office of Thrift Supervision.

Federal Home Loan Banks. Banky založené federálním zákonem o bankách pro úvěrování bytové výstavby (Federal Home Loan Bank) z r. 1932 s cílem zajistit stálý dostatek kapitálu pro financování bytové výstavby. Banky řídí Federální rada pro financování bytové výstavby. Členy systému federálních bank pro stavební úvěry se mohou stát spořitelní a úvěrové ústavy, pojišťovny a další podobné společnosti, které poskytují dlouhodobé hypoteckářní úvěry, a které si tak mohou půjčovat od jedné z dvanácti regionálních bank rozmístěných po celé zemi.

Federal Home Loan Mortgage Corporation. Federální korporace pro poskytování hypoteckářních úvěrů na bytovou výstavbu. Federální orgán, který nakupuje první hypotéky (konvenční i pojištěné federální vládou) od členů Federálního rezervního systému a členů Federálního systému bank pro úvěrování bytové výstavby. Běžně se mu říká „Freddie Mac“.

Federal Housing Administration. Federální správa pro bytovou politiku. Federální orgán, který založil Kongres v r. 1934 a který pojišťuje hypoteckářní úvěry na bytovou výstavbu, jež poskytuje půjčovatelé, které musí schválit FHA, tj. takové úvěry, které splňují normy FHA, která se snaží učinit z hypoték atraktivnější investici pro půjčovatele.

Federal Housing Finance Board. Federální rada pro financování bytové výstavby. Nezávislý orgán výkoné moci pověřený dohledem nad systémem Federálních bank pro úvěrování bytové výstavby. Viz také Federal Home Loan Banks.

Federal instrumentality. Federální správní orgán. Instancie, nebo agentura, kterou federální vláda používá pro realizaci a provádění federálních zákonů nebo pro výkon funkcí federace. Capitol Building & Loan Ass'n v. Kansas Commission of Labor and Industry, 148 Kan. 446, 83 P.2d 106, 107. Státní orgán, který je imunní vůči kontrole ze strany států. Waterbury Sav. Bank v. Danaher, 128 Conn. 78, 20 A.2d 455, 458. Viz Administrative agency.

Federal Insurance Contributions Act. Federální zákon o přispěvcích na pojištění. Federální zákon, který zaměstnancům, samostatně výdělečně činným osobám a zaměstnavatelům ukládá dávky sociálního pojištění. Podle F.I.C.A. odvádí zaměstnavatel stejnou dávku (či daň), jakou platí zaměstnanec. Z těchto daní se finančují programy sociální a zdravotní péče.

Federalism. Federalismus. Vzájemné vztahy mezi členskými státy federace a vztahy mezi státy a federací.

Federalist papers. 85 esejí, v nichž Alexander Hamilton, James Madison a John Jaye vyložili své názory a obhajovali přijetí Ústavy Spojených států. Kromě šesti byly všechny poprvé publikovány od října 1787 do dubna 1788 v „Independent Journal“, který vycházel v New Yorku.

Federal Judicial Code. Federální zákoník o justici. Ten to zákoník obsažený v Hlavě 28 Sbírky zákonů USA se zabývá organizací, jurisdikcí a příslušností federálního justičního systému a řízením před soudy, které ho tvoří. Zahrnuje i ministerstvo spravedlnosti, soudce a zaměstnance soudů.

Federal jurisdiction. Federální jurisdikce. Pravomoci federálních soudů, které stanovila Ústava USA (čl. III) a zákony Kongresu (např. Hlava 28 Sbírky zákonů USA). Viz Diversity of citizenship; Federal question jurisdiction.

Federal Land Banks. Federální pozemkové banky. Regionální banky založené Kongresem, které řídí Federální správa pro úvěrování farem s cílem poskytovat hypoteckářská úvěry farmářům. Viz Federal farm credit system; Federal Home Loan Banks.

Federal laws. Viz Federal Acts.

Federal Maritime Commission. Federální komise pro námořní dopravu řídí vnitrostátní a zahraničně obchodní lodní a námořní přepravu. Zajišťuje obchodní styky USA se všemi zeměmi za rovných a spravedlivých podmínek a dohlíží, aby v lodní dopravě nevznikl nepovolený monopol. Dosahuje to pomocí dohledu, který vykonává nad lodními přepravci, zajišťuje, aby se vybíraly poplatky pouze v takové sazbě jaké stanoví, schvaluje dohody mezi osobami, na které se vztahuje zákon o lodní dopravě, zaručuje stejně zacházení přístavních orgánů se všemi loďaři a dopravci a dalšími subjekty podléhajícími zákonu o lodní dopravě a zajišťuje příslušnou finanční odpovědnost za odškodnění cestujících a za znečištění vod ropnými produkty.

Federal Mediation and Conciliation Service. Federální zprostředkovatelská a smířicí služba napomáhá při řešení a prevenci sporů v mezistátním (meziamericém) obchodě mezi odbory a zaměstnavateli tím, že poskytuje zprostředkovatele, kteří pomáhají stranám řešit jejich nesrovnalosti. Služba může zasahovat z vlastní iniciativy a nebo ji může do sporu pozvat některá strana. Zprostředkovatelé nemají zákonné donucovací pravomoci a mohou používat jen přesvědčovací prostředky. Služba rovněž pomáhá při zajišťování neutrálních vyšetřovatelů či arbitrů.

Federal National Mortgage Association. Vládní hypoteckářský sdružení. Bylo založeno v r. 1938 s úkolem vytvořit sekundární trh hypoték, kde se prodávají a kupují hypotéky garantované Správou pro válečné výstavby a hypotéky pojištěné Federální správou pro výstavbu bytů. Zkráceně se tomuto sdružení říká „Fannie Mae“.

Federal Power Commission. Federální komise pro energetiku. Její funkce, které spočívaly v řízení energetického průmyslu, převzalo ministerstvo energetiky resp. Federální komise pro řízení energetiky.

Federal pre-emption. Přednostní právo federace. Ústava USA a zákony Kongresu delegovaly na federaci výlučné pravomoci nad některými záležitostmi, jako je mezistátní obchod a vnitrostátní nepokoje a vyloučily tyto otázky z jurisdikce států. Nastává, když se federální zákon vztahuje na příslušnou záležitost či oblast, kde státní soudy nemohou svou jurisdikci uplatnit. *State v. McHorse*, 85 N.M. 753, 517 P.2d 75, 79. Viz také Pre-emption.

Federal question jurisdiction. Jurisdikce ve věcech příslušejících federaci. Věci, které vyplývají z Ústavy USA, zákonů Kongresu a mezinárodních smluv, v nichž je USA stranou, včetně jejich výkladu a aplikace, v nichž byla jurisdikce vydělena federálním soudům, se běžně nazývají „federálními záležitostmi“. Viz Ústav USA čl. III, odd. 2 a 28 U.S.C.A. § 1331.

Federal Register. Federální rejstřík se publikuje každý den a jeho prostřednictvím se veřejnost dovídá o vyhláškách a dalších právních předpisech federálních orgánů výkonné moci. Materiály pokrývají širokou škálu činnosti federace. Důležitou funkcí Federálního rejstříku je, že obsahuje i navrhované změny (zásady, normy, právní předpisy atd.) předkládané vládními orgány. Při každé navrhované změně se občané nebo skupiny vyžívají k účasti na projednávání navrhované úpravy předkládáním písemných materiálů, názorů a argumentů a někdy i formou osobní ústní argumentace. Po schválení se pak tyto normy a předpisy publikují ve Sbírkách federálních předpisů.

Federal regulations. Viz Code of Federal regulations; Federal Register.

Federal Reporter. Federální soudní zpravodaj (skládá se z první a druhé edice) zveřejňuje rozhodnutí těchto federálních soudů: 1880 – 1932 Circuit Court of Appeals, District Courts, U.S. Court of Customs and Patent Appeals, Court of Claims of the U.S., Court of Appeals of the District of Columbia

1932 – dodnes U.S. Court of Appeals

1932 – 1982 U.S. Court of Customs and Patent Appeals

1942–62, 1972 – dodnes Emergency Court of Appeals

1960 – 1982 U.S. Court of Claims (rozhodnutí tohoto soudu jsou publikována ve zpravodaji tohoto soudu od r. 1983 dodnes).

Federal Reserve Act. Zákon o federálních rezervních bankách, které udržují finanční rezervy, emitují bankovky, půjčují peníze dalším bankám a provádějí bankovní dozor. Zákon uplatňuje Rada federálního rezervního systému (Federal Reserve Bank (v.t.)).

Federal Reserve Banks. Federální rezervní banky. Viz Federal Reserve Act; Federal Reserve Board of Governors; Federal Reserve system.

Federal Reserve Board of Governors. Rada guvernérů federálního rezervního systému. Sedmičlennou Radu guvernérů jmenuje prezident a potvrzuje Kongres. Stanovuje úroveň finančních rezerv členských bank, posuzuje a schvaluje pohyb diskontních sazeb federálních rezervních bank, stanovuje stropy úrokových sazeb u termínovaných a spořitelních vkladů a vydává

předpisy. Členové rady zasedají i ve Federálním výboru pro volný trh, což je hlavní nástroj realizace monetární politiky rady.

Federal reserve notes. Federální bankovky. Jde o jistý druh měny, kterou vydávají federální rezervní banky ve formě neúročených dluhopisů splatných doručitele při předložení. Tyto bankovky (např. v hodnotě 1, 5, 10 atd. dolarů) jsou nejrozšířenější papírovou měnou, která nahradila stříbrné a zlaté certifikáty, jenž byly kryty stříbrem a zlatem. Jde o přímé obligace Spojených států.

Federal Reserve System. Federální rezervní systém. Sítí dvacáti centrálních bank, k nimž patří většina bank s federální působností, k nimž se mohou přidat i banky registrované v jednotlivých státech. Pravidla členství vyžadují investování kapitálu a minimální úroveň rezerv. Byl založen v r. 1913 k tomu, aby dal zemi pružnou měnu, poskytl prostor a možnosti pro diskontování obchodních cenných papírů a zkvalitnil bankovní dozor. Systém má pět částí: Radu guvernérů ve Washingtonu, 12 federálních rezervních bank, jejich pobočky a expozitura po celé zemi, Federální výbor pro volný trh, federální poradní radu a komerční členské banky, k nimž patří všechny banky s působností po celých USA a banky registrované v jednotlivých státech, které se k systému dobrovolně připojí.

Federal Rules Act. Zákon o procesních pravidlech řízení před federálními soudy. Zákon z r. 1934, který Nejvyššímu soudu USA svěřil pravomoc přijímat federální pravidla občanskoprávního řízení. Viz 28 U.S.C.A. §§ 2071, 2072. Další pravomoci při vyhlašování pravidel obsahuje 28 U.S.C.A. § 2075 (pravidla konkursního řízení), § 2072 (pravidla důkazního řízení) a 28 U.S.C.A. §§ 2071–2074, kde jsou pravidla týkající se řízení ve věcech projednávaných před federálními distriktními soudy a odvolacími soudy.

Federal Rules Decisions. Součást systému Federálního soudního zpravodaje (National Reporter System), který publikuje rozhodnutí federálních soudů, v nichž jsou vykládána a uplatňována Federální pravidla občanskoprávního, trestního a odvolacího řízení, jakož i Federální pravidla důkazního řízení. Obsahuje i články o otázkách řízení před federálními soudy.

Federal Rules of Appellate Procedure. Federální pravidla odvolacího řízení. Pravidla upravují odvolací řízení před federálními odvolacími soudy, distriktními soudy a federálními daňovými soudy, dále řízení o revizi a vynucování nařízení správních orgánů, rad, výborů a veřejných činitelů USA a řízení při žádostech o vydání soudních příkazů (writs) a dalších opravných prostředků, které spadají do kompetence odvolacího soudu nebo soudce.

Některé státy přijaly podle federálního vzoru podobná pravidla, jimiž se řídí řízení před jejich odvolacími soudy.

Federal Rules of Civil Procedure. Federální pravidla občanskoprávního řízení. Soubor procesních norem, které upravují občanskoprávní žaloby a spory před federálními distriktními soudy, podle nichž vytvořila většina států vlastní pravidla civilního řízení. Vyhlásil je Nejvyšší soud USA v r. 1938 na základě pravomoci dané Kongresem a od té doby byla periodicky novelizována. Pravidla upravují i kontradiktorní řízení před bankrotními soudy a Doplňková pravidla upravují spory

před admirálitními a námořními soudy. Viz 28 U.S.C.A. §§ 2071–2074.

Federal Rules of Criminal Procedure. Federální pravidla trestního řízení. Procesní normy, kterými se řídí trestní řízení před federálními distriktními soudy a soudci (tam, kde je to konkrétně uvedeno). Vyhlásil je Nejvyšší soud USA v r. 1945 na základě pravomoci dané mu Kongresem a od té doby byla několikrát novelizována. Některé státy přijaly podle federálního vzoru podobná pravidla, jimiž se řídí řízení před jejich trestními soudy. Viz 28 U.S.C.A. §§ 2071–2074.

Federal Rules of Evidence. Federální pravidla důkazního řízení. Normy, které upravují přípustnost důkazů předkládaných federálními distriktními soudům a soudcům. Mnoho států přijalo podle federálního vzoru podobná pravidla. Viz 28 U.S.C.A. §§ 2072–2074.

Federal statutes. Viz Federal Acts.

Federal Supplement. Dodatek Federálního soudního zpravodaje publikuje rozhodnutí těchto federálních soudů: 1932 – dodnes U.S. District Courts.

1932–1960 U.S. Court of Claims

1949 – dodnes U.S. Custom Court (svazek 135). (V r. 1980 přejmenován na Court of International Trade). Viz také Federal Reporter.

Federal Tort Claims Act. Zákon o žalobách týkajících se deliktů federální vlády. Vládu USA nelze za občanskoprávní delikty žalovat bez jejího souhlasu. Tento souhlas udělila státní moc v Zákoně o žalobách týkajících se deliktů federální vlády (1946), který značně okleštil imunitu federace při odpovědnosti za občanskoprávní delikty a stanovil podmínky žalob a nároků vznášených proti federální vládě. Zákon (28 U.S.C.A. §§ 1333, 2674) zachovává imunitu federace, pokud jde o tradiční kategorie úmyslných deliktů i pokud jde o jednání či opomenutí, která spadají do kategorie „rozhodovacích funkcí a povinností“ federálních orgánů či veřejných činitelů. Viz také Sovereign immunity.

Federal Trade Commission. Federální komise pro obchod. Orgán federální vlády založený v r. 1914. K hlavním úkolům komise patří podpora volné soutěže v mezinárodním obchodě cestou stíhání omezování obchodu, jako jsou dohody o pevných cenách, klamavá reklama, bojkoty, nezákonné slučování konkurentů a další metody nekalé soutěže. Viz také Clayton Act; Robinson–Patman Act; Sherman Antitrust Act.

Federation. Federace. Spojení států nebo zemí do jednoho svazku. Viz také Compact; Federal; Federal government; United States. Neregistrované sdružení osob, které mají společný cíl.

Fee. Poplatek. Poplatek stanovený zákonem, který se platí za služby veřejných činitelů nebo za využití privilegií kontrolovaných vládou. *Fort Smith Gas Co. v. Wiseman*, 189 Ark. 675, 74 S.W.2d 789, 790. Náhrada, honorář nebo odměna za úřední nebo profesionální služby. Fixní odměna účtovaná za práci. Odměna, kompenzace nebo mzda, která se platí za poskytnuté služby nebo za něco, co bylo nebo má být uděláno. Viz také Base (Base fee); Commitment fee; License fee or tax; Poundage fees; Retainer.

Attorney fees. Palmáre advokáta. Účet předložený klientovi za poskytnuté služby (např. hodinové, paušální, nepředvídané výdaje). Palmáre musí být „přiměřený“ (viz např. Modelová pravidla profesionálního cho-

vání 1.5(a)). Celá řada federálních zákonů počítá s úhradou právnických palmáre pro vítěznou stranu (např. 25% úhrady v žalobách o sociálním zajištění v případě pracovní neschopnosti). Viz *Contingent fees, níže; a rovněž American rule; Equal Access to Justice Act; Fee splitting; Minimum fee schedules; Retainer; Suit (Suit money)*.

Contingent fees. Ujednání mezi advokátem a klientem, v němž se advokát zaváže zastupovat klienta za odměnu ve výši procentuálního podílu z vymožené částky, např. 25%, jestliže vyřídí případ mimosoudně a 30%, jestliže půjde věc k soudu. Často se využívá v žalobách o ublížení na zdraví. Tato ujednání o palmáre se řídí soudními pravidly nebo zákonem a jejich výše závisí na druhu žaloby a výši náhrady. Nejsou ovšem povolena v trestních věcech (viz např. ABA, Modelová pravidla profesionálního chování, pravidlo 1.5(c), (d)).

Court fees. Soudní výlohy. Obnos, který je obvykle stanoven zákonem a který se platí soudu nebo jeho představiteli jako náhrada výloh spojených se soudními úkony, jako je výtah ze soudního spisu či trestního rejstříku, palmáre soudce a svědečné (výlohy na svědky). *Dickerson v. Pritchard, D. C. Ark. 551 F. Supp. 306, 311. Viz např. 28 U.S.C.A. § 1911 a následně. Viz také Costs; Docket (Docket fee)*.

Docket fees. Poplatek za administrativní písemné úkony soudu. Viz *Court fees, výše a rovněž Docket*.

Majetkové právo k nemovitostem

Pozemek, který a) je nebo se může stát předmětem dříby; a b) je z hlediska trvání vlastnictvím. Restatement of Property § 9. Viz také *Fee simple*. Obvykle se slovo „fee“ nebo „fee simple“ používá pro pozemek, ovšem lze je použít pro jakékoli hmotný či nehmotný statek a znamená absolutní vlastnická práva k věci. In re *Forstrom*, 44 Ariz. 472, 38 P.2d 878, 888. Držba pozemku, který patří vyššímu pánu (majiteli), který držbu udělil jako odměnu za prokázané služby a za podmínky, že na opátku držitel poskytne nějakou službu. Slovo „fee“ je ve svém právním významu synonymem slov „feud“ a „fief“, a původně označovalo protiklad termínu „allodium“, což je pozemek ve vlastní držbě člověka, který za toto vlastnické právo není povinen platit rentu či vykonávat služebnost. 2 Bl. Comm. 105. V současné anglické terminologii znamená „fee“ pozemek, který může přecházet děděním, což je nejvyšší majetkový zájem, který může člověk k lénu nabýt, a když se toto slovo použije bez přídavků nebo ve tvaru „fee—simple“ znamená to neomezené vlastnictví prosté jakýchkoli podmínek a omezení vůči dalším dědicům, které ovšem může dále přecházet na mužské, ženské, přímé či nepřímé potomky. 2 Bl. Comm. 106.

Base fee. Ukončitelné, podmíněné vlastnictví pozemku, nikoli však absolutní „fee simple“.

Conditional fee. Pozemek děděný s podmínkou nebo s určitým omezením ve prospěch konkrétních dědiců a vyloučující jiné eventuální dědice. *Blume v. Pearcy*, 204 S.C. 409, 29 S.E.2d 673, 674, například přecházející jen na přímé a vlastní dědice zůstavitele s vyloučením nepřímých potomků; nebo na vlastní mužské dědice s vyloučením přímých a nepřímých ženských dědiců. Ríkalo se tomu „podmíněné dědické“ proto, že při darování obsahovalo výslovnou či implikovanou podmínku o tom, že jestliže nabyvatel zemře bez uvedených dědi-

ců, vlastnický nárok na pozemek se vrátí postupiteli. Tento termín zahrnuje nárok na pozemkový statek, který započne nebo končí po splnění nějaké podmínky a někdy ho lze použít i jako synonymum výrazu „base fee“, tj. vlastnický nárok na zděděný pozemek, který končí, jestliže nastane nějaká eventuální událost.

Determinable fee. Specifikovatelné, ukončitelné vlastnické právo k pozemku. Říká se mu rovněž „base fee“ nebo „qualified fee“, tj. jde o takové vlastnické právo k pozemku, které je vázáno na nějakou podmínu a které musí skončit, jakmile tato podmínka nastane. Plnoprávné vlastnictví pozemku, které podléhá ukončení po nějakém činu či události, které jsou vyjádřeny jako jeho omezení, jež vymezují jeho trvání, nebo jeho rozsah lze odvodit ze zákona. Takové vlastnictví může trvat věčně a v tom případě je to „fee“, ovšem když může skončit po nějaké události, je to „determinable fee“ nebo „qualified fee“.

Determinable fee or fee simple. Vlastnický vztah k pozemku, který je časově omezen.

Fee damages. Viz *Damages*.

Fee expectant. Tímto termínem se někdy označuje vlastnické právo k pozemku, které vznikne, dál se pozemek muži a jeho manželce a jejich dětem. Viz *Frank—marriage*.

Fee simple. Viz samostatné heslo *Fee simple*.

Fee simple defeasible. Zrušitelné vlastnické právo k pozemku. Vlastnický titul, který nabývají správci svěřeného dědictví, když je právní titul ze závěti postoupen na správce, který je povinen rozdělit svěřený majetek po nějaké události. Jinak se tomu říká rovněž „determinable fee“, „base fee“ nebo „qualified fee“. *Kanawha Valley Bank v. Hornbeck*, 151 W.Va. 308, 151 S.E.2d 694, 700.

Great fee. Ve feudálním právu označení pozemku, který svěřila do dříby přímo Koruna.

Knight's fee. Viz *Knights fee*.

Limited fee. Omezené vlastnictví pozemku. Tyto majetkové nároky se zakládají na „qualified fees“, „conditional fees“ a „fees—tail“ (statek s omezeným dědickým právem). Jde o protiklad „fee—simple“.

Plowman's fee. Ve starém anglickém právu to byl jistý druh léna, které bylo vlastní malorolníkům, něco jako „gavelkind“ (manství). Pozemky přecházely rovným dílem na všechny syny nájemce.

Qualified fee. V anglickém právu vlastnický vztah k pozemku s určitou omezující podmínkou, při jejímž splnění končí. Jinak též „base fee“. Majetkový nárok, který mohl trvat věčně, ale který také mohl skončit, doslova-li k činu či události, které vymezovaly rozsah či trvání nároku. Majetkový nárok převedený na muže a některého jeho dědice v době, kdy mužův majetkový nárok skončí.

Quasi fee. Majetkové právo k nemovitosti získané porušením cizího práva.

Feed. Poskytnout dodatečnou podporu; upevnit *ex post facto*. Fráze „to feed the mortgage“ znamená, že hypoteckář dlužník získává vlastnický titul.

Feeder organization. Subjekt, který obchoduje nebo podniká ve prospěch organizace osvobozené od daní. Tento vztah ovšem nemá za účinek daňové osvobození podnikajícího subjektu.

Fee—farm. Druh pachtu cizího pozemku, který je časově neomezený a platí se za něj roční renta, nejsou s ním však spojeny příslušnosti a lojalita či jiné povinnosti, které obvykle doprovázejí léno. Jde o institut velice blízký pojmu „emphyteusis“ z římského práva. Podle některých autorů se však i s tímto druhem dříby pojila příslušnosti. „Fee—farm“ nastává, když se poskytuje lenní dříba s podmínkou zaplacení renty ve výši nejméně jedné čtvrtiny hodnoty pozemku. Podle všeho se právě této rentě říkalo „fee—farm“, protože převod pozemku s tak vysokou rentou v podstatě představuje jen pronájem s plnoprávnou neomezenou dříbou místo obvyklé metody doživotní nebo časově omezené dříby. Fee—farms jsou pozemky v plnoprávné dříbě, z nichž majitel pobíral roční rentu, kterým se tak říkalo proto, že se při převodu neomezeného vlastnického práva vyžadovalo zaplacení renty. Tyto pozemky patří do kategorie dědičných pozemků s absolutním majetkovým nárokem (in fee simple). Pronajímateli nezůstává žádný nárok na vrácení, a proto se na ně vztahuje právní zásada, která zakazuje konfiskaci v případě zcizení, jestliže mezi převoditelem a nabyvatelem neexistuje lenní feudální vztah.

Fee—farm rent. Renta, kterou si převoditel vyhradil při převodu „fee—farm“ (v.t.). Může tvořit jednu čtvrtinu nebo jednu třetinu hodnoty pozemku. Jde o nájemné, které vyplývá z vlastnického nároku na pozemek, čili o trvalou rentu, kterou si oprávněná osoba vyhradí při převodu neomezeného majetkového nároku.

Fee interest. Viz *Fee; Fee simple; Fee tail*.

Fee simple. Samotná slova „fee simple“ znamenají neomezené vlastnictví; když po nich následuje nějaká podmínka nebo omezení, jde o vlastnictví zrušitelné. *Babb v. Rand*, Me., 345 A.2d 496, 498.

Absolute „Fee simple absolute“ je ničím neomezené vlastnické právo k pozemku, které patří dotyčné osobě a jeho dědicům a cesionářům trvale, bezpodmínečně a bez jakéhokoli omezení. Absolutní nebo plnoprávné vlastnické právo je takové, při němž má vlastník právo na celý majetek, má neomezené právo nakládat s ním během svého života a odkažovat ho svým dědicům či právním nástupcům pro případ smrti. Je neomezený jak dobu svého trvání, tak dispozičním právem i možností libovolně ho odkažovat. *Slayden v. Hardin*, 257 Ky., 685, 79 S.W.2d 11, 12. Dědictví, při němž člověk a jeho dědici dostávají pozemky absolutně a bez časového či jiného omezení. 2 Bl. Comm. 106. K označení tohoto právního titulu postačuje použít slovo „fee“ a slovíčko „simple“ se přidává jen proto, aby se tento druh vlastnictví odlišil od „fee—tail“ (vlastnictví majetku s omezeným dědickým právem) a od dalších podmínených dědictví. Fee—simple znamená „čisté“ vlastnictví, absolutní vlastnictví k pozemkům prosté jakýchkoli podmínek či omezení ve prospěch dalších dědiců, které lze dále odkažovat mužským, ženským přímým i nepřímým potomkům. Jde o nejúplnější vlastnictví, jaké lze u pozemku mít.

Conditional. Podmíněný vlastnictví pozemků. Jde o takový druh převodu, při němž převoditel převádí absolutní vlastnický titul s podmínkou, že se něco udělá nebo neudělá. Zrušitelný vlastnický nárok, při němž převoditeli zůstává právo nabýt pozemek zpět při porušení podmíny, což může vynutit žalobu. V common law bylo podmíněné vlastnictví majetkem, který byl omezen na konkrétní dědice a ostatní vyloučen.

„De donis“ ovšem přeměnil všechny takto vlastněné pozemky na pozemky s omezeným děděním. 2 Bl. Comm. 110.

Defeasible. Zrušitelné vlastnictví k pozemku. Druh převodu vlastnictví k pozemku, který lze na základě nějaké události zrušit. Majetkový nárok, který může trvat věčně, ale který může také skončit, jestliže dojde či nedojde ke konkrétní události, se nazývá „fee simple defeasible“. *Newbern v. Barnes*, 3 N. C. App. 521, 165 S.E.2d 526, 530.

Determinable. Ukončitelné vlastnictví vzniká při převodu, v němž jsou použity formulace, jejichž výsledkem je vznik absolutního vlastnictví výhradou jeho ukončení, jestliže nastane nějaká konkrétní událost. *Selection of Town of Nahant v. U.S.*, D. C. Mass., 293 F. Supp. 1076, 1978.

Fee simple title. Viz *Fee simple*.

Fee splitting. Dělba palmáre. Rozdělení právnického palmáre mezi advokátem, který řeší záležitost a advokátem, který mu ji postoupil, nejčastěji proto, že mu chyběl dostatek zkušeností k řešení dané záležitosti.

Fee tail. Majetek s omezeným děděním. Absolutní vlastnictví k pozemku se stanovenou dědičkou posloupnosti, která se omezuje jen na vlastní potomky zůstavitele, a při němž neplatí obvyklá posloupnost ze zákona. *Coleman v. Shoemaker*, 147 Kan. 689, 78 P.2d 905, 907. Dědičný pozemek, který nabyl nějaký člověk a jeho vlastní potomci, nebo který je omezen na určité skupiny dědiců. Odpovídá institutu *feudum talliatum* z feudálního práva. Má se za to, že celá koncepce byla převzata z římského práva, kde existovala možnost stanovit u pozemků dědičkou posloupnost cestou *fidei commissa* na děti a svobodné občany a jejich potomky s omezeným zcizováním. Různé varianty a zvláštní charakteristiky rysy tohoto druhu dědičného majetku viz *heslo Tail, Estate in*.

Fegangi. Ve starém anglickém právu zloděj dopadený na útek i s kradenými věcmi.

Fehmgerichte. Fémové soudy. Název tajných tribunálů, které byly rozšířeny v Německu od konce 12. stol. do poloviny 16. stol., a jež si přivlastnily celou řadu funkcí státní moci, která byla příliš slabá na to, aby udržela právo a pořádek. Vyvolávaly hrůzu u všech, kdo se jím dostali do rukou. Jeden z takových soudů byl ve Vestfálsku (i když jeho pravomoci nebyly široké) až ho nакonec zrušil nejmladší bratr Napoleonů Jérôme Bonaparte v r. 1811.

Feigned. Fiktivní, smyšlený, předstíraný, domnělý, nepravý, simulovaný.

Feigned accomplice. Falešný spolupachatel. Komplíc, který předstírá, že připravuje s ostatními spáchání trestného činu, ovšem dělá to jen s cílem odhalit jejich záměry a podat svědectví proti nim. Viz *Informer*.

Feigned action. Předstíraná žaloba. Dnes zastarálá žaloba, která se podávala s nějakým nepočetným cílem na základě domnělého práva, když žalující neměl rádný žalobní důvod. Při předstírané žalobě jsou tvrzení v podání pravdivá. Liší se od *false action*, která obsahuje falešná tvrzení. Viz *také Feigned issue*.

Feigned diseases. Simulované nemoci. Předstíraná choroba. Nemoci se předstírají ze tří hlavních důvodů — strach, stud nebo snaha o majetkový prospěch.